

KV 13.6.2024 § 50 LIITE 7

KH 26.3.2024 § 50 LIITE 5

YRÄJÄ

TILINPÄÄTÖS 2023

SISÄLLYSLUETTELO

1 TOIMINTAKERTOMUS	6
1.1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	6
1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus.....	6
Yleistietoa.....	7
1.1.2 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	12
1.1.2.1 Yleinen taloudellinen kehitys.....	12
1.1.2.2 Kuntien talouden kehitys	13
1.1.2.3 Oman alueen taloudellinen kehitys	15
1.1.2.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa.....	16
1.2 KUNNAN HENKILÖSTÖ	17
1.2.1 Ypäjän kunnan henkilöstö.....	17
1.3 ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ SEKÄ TOIMINNAN KEHITTÄMISEEN VAIKUTTAVISTA SEIKOISTA	18
1.4 SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ	19
1.5 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN	21
1.5.1 Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut (ulkoiset)	21
1.6 TOIMINNAN RAHOITUS	22
1.6.1 Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	22
1.7 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET	23
1.7.1 Tase ja sen tunnusluvut.....	23
1.8 KOKONAISTULOT JA MENOT	25
1.9 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	26
1.9.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	26
1.9.2 Konsernin toiminnan ohjaus	26
1.9.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	27
1.9.4 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	27
1.9.5 Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut.....	28
1.9.6 Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut.....	29
1.9.7 Konsernitase ja sen tunnusluvut.....	30

1.10 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALOUDEN

TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET	32
1.10.1 Tilikauden tuloksen käsittely.....	32
1.10.2 Talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	32
1.11 KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMINEN	33
1.11.1 Keskusvaalilautakunta.....	33
1.11.1.1 Vaalit	33
1.11.2 Tarkastuslautakunta	34
1.11.2.1 Hallinnon ja talouden tarkastus	34
1.11.3 Kunnanhallitus.....	35
1.11.3.1 Johtamispalvelut.....	35
1.11.3.2 Hallintopalvelut.....	36
1.11.4 Sivistys- ja hyvinvointilautakunta	40
1.11.4.1 Varhaiskasvatus	40
1.11.4.2 Peruskoulutus ja opetustoimen hallinto	42
1.11.4.3 Muut koulutuspalvelut.....	45
1.11.4.4 Kirjasto	46
1.11.4.5 Kulttuuritoimi.....	47
1.11.4.6 Liikunta ja ulkoilu	49
1.11.4.7 Nuorisotyö	50
1.11.4.8 Hyvinvointityö.....	52
1.11.5 Teknisen lautakunnan lupajaosto	54
1.11.5.1 Lupa- ja valvontapalvelut.....	54
1.11.6 Tekninen lautakunta	59
1.11.6.1 Yleiset alueet.....	59
1.11.6.2 Kiinteistöt.....	60
1.11.6.3 Vesihuoltolaitos	61
1.11.6.4 Palo- ja pelastuspalvelut.....	62
1.11.6.5 Muut tekniset palvelut.....	63
1.11.7 Kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen.....	65
1.12 Tuloslaskelmaosan toteutuminen	66
1.13 Verotulojen erittely	67
1.14 Valtionosuuksien erittely	67

1.15	Investointien toteutuminen	68
1.16	Rahoitusosan toteutuminen	77
1.17	Yhteenvedo valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	78
2	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	80
2.1	TULOSLASKELMA	80
2.2	RAHOITUSLASKELMA	81
2.3	TASE	82
2.4	KONSERNILASKELMAT	84
2.4.1	Konsernituloslaskelma	84
2.4.2	Konsernin rahoituslaskelma	85
2.4.3	Konsernitase	86
3	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	88
3.1	TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	88
3.2	TILINPÄÄTÖKSEN ESITTÄMISTAPAA KOSKEVAT LIITETIEDOT	88
3.3	KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	89
3.4	TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT	90
3.5	TASEEN LIITETIEDOT	93
3.6	KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	99
3.7	VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	100
3.8	HENKILÖSTÖÄ, TILINTARKASTAJAN PALKKIOITA JA INTRESSITAHOTAPAHTUMIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	102
3.9	VESIHUOLTOLAITOKSEN TILINPÄÄTÖS	104
4	LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA	112

4.1	KÄYTETYT KIRJANPITOKIRJAT	112
4.2	KÄYTÖSSÄ OLEVAT TOSITELAJIT	112
4.3	SELVITYS KIRJANPIDON SÄILYTYKSESTÄ	112
5	TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET.....	113
6	TILINTARKASTUSMERKINTÄ.....	113

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Ypäjän kunta jatkoi vuonna 2023 tarkkaa taloudenpitoa kaikilla toimialoilla. Kulurakennetta sopeutettiin vastamaan ennakoitavissa olevia tuloja. Talouden sopeuttamisen tarve jatkuu tulevina vuosina kuntatalouden kiristyessä. Koronaviruksen aiheuttamien vaikutusten varjo on edelleen nähtävissä kuntataloudessa.

Kuntamme sivistys- ja hyvinvointitoimea on kehitetty aktiivisesti. Varhaiskasvatuksen tehtävistä vastaa varhaiskasvatuspäällikkö. Hyvinvointityön rooli kasvoi sote-uudistuksen myötä. Puhtaus- ja ruokapalvelupäällikkö tehtäviin on liitetty osa-aikainen hyvinvointikoordinaattorin tehtävä. Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden johtajana toimii sivistys- ja hyvinvointijohtaja.

Kunnan yritysasiainpalvelut hankittiin vuonna 2023 Forssan yrityskehityksestä. Seutukunnallista elinvoimaa lähdettiin kehittämään voimakkaasti monelta eri suunnalta yhdessä seutukuntien eri toimijoiden kanssa osallistumalla erilaisiin tapahtumiin ja hankkeisiin. Tekniseen toimeen rekrytoitiin projektityöntekijä. Koronavirustilanteen kohennuttua tapahtumat ovat siirtyneet pitkälti fyysisiksi tapaamisiksi. Ypäjän kunnan päivitetty kuntastrategia kytkeytyy maakunnalliseen sekä seutukunnalliseen elinvoimastrategiaan. Kuntastrategia on visuaalinen ja helppolukuinen.

Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymän päivystystä on supistettu ja yöaikainen päivystys on sairaalalta lopetettu. Tässä vaiheessa on vielä epäselvää, miten sote-uudistus tulee lopulta vaikuttamaan Ypäjään ja sen kuntalaisiin. Ypäjän terveysaseman jatkosta ei päätetty vuoden 2023 aikana. Hyvinvointialue aloitti toimintansa vuoden 2023 alusta.

Sote-uudistuksella on kuntatalouden näkökulmasta suuria vaikutuksia. Kuntien tehtäväkenttä on ratkaisevasti muuttunut. Muutoksen kohteina ovat kuntien saama rahoitus, veropohja sekä valtionosuusjärjestelmä. Valtakunnallisesti kuntasektorin työntekijämäärä vähentyi merkittävästi. Ypäjän kunnan osalta henkilöstömuutos oli pienempi, sillä Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä oli jo aikaisemmin vastannut sosiaali- ja terveystalouksista.

Yritystoiminnan kehittymisestä pidetään huolta Ypäjän alueella. Tuulivoima-hanke saatiin valmiiksi. Kunnanjohtaja jatkoi yhteydenpitoa ja yritysvierailuja yrityksiin vuoden 2023 aikana. Keskeisenä linkkinä yritysmaailmaan toimi elinvoiman osaamisryhmä, jossa kunnanjohtajan lisäksi on mukana edustus kuntapäätäjistä. Kunnan viestintää on yhtenäistetty ja selkiytetty entisestään. Kunnanjohtajan rooli aktiivisessa viestinnässä on ollut keskeinen.

Ypäjän kunta oli aktiivisesti mukana työllisyyden hoidon uudistuksen valmistelussa vuoden 2023 aikana. Erityisenä kehittämisen painoalueena oli paikallisista palveluista huolehtiminen.

Ypäjällä 26.3.2024

Tatu Ujula
kunnanjohtaja

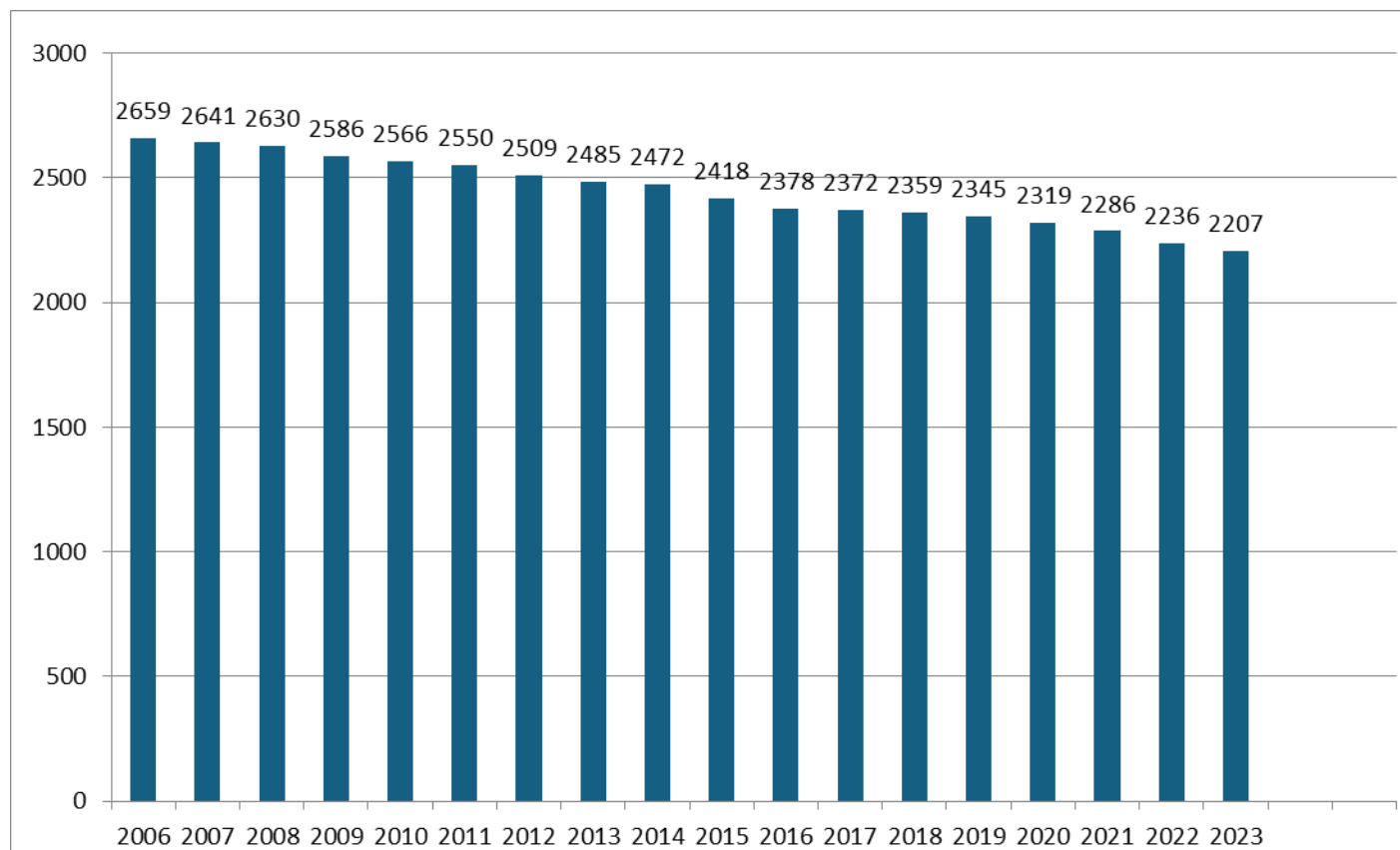
Yleistietoa

Ypäjä on pinta-alaltaan 182 km²:n maaseutumainen alue Lounais-Hämeessä, Kanta-Hämeen ja Varsinais-Suomen maakuntien rajalla. Seudullista yhteistyötä tehdään tiiviisti muun muassa aluekehittämisessä Forssan, Jokioisten, Humppilan ja Tammelan kanssa. Yhteistyötä tehdään myös yli maakuntarajan, erityisesti Loimaan kaupungin kanssa.

Kunta on huolehtinut kuntalaisten peruspalveluista itse lukuun ottamatta sosiaali- ja terveydenhuoltoa, jota hallinnoi ja järjestää Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä ja toisen asteen koulutusta, jota ollaan mukana järjestämässä Lounais-Hämeen ammatillisen koulutuksen kuntayhtymässä sekä Hevosopisto Oy:ssä.

Asukasluku

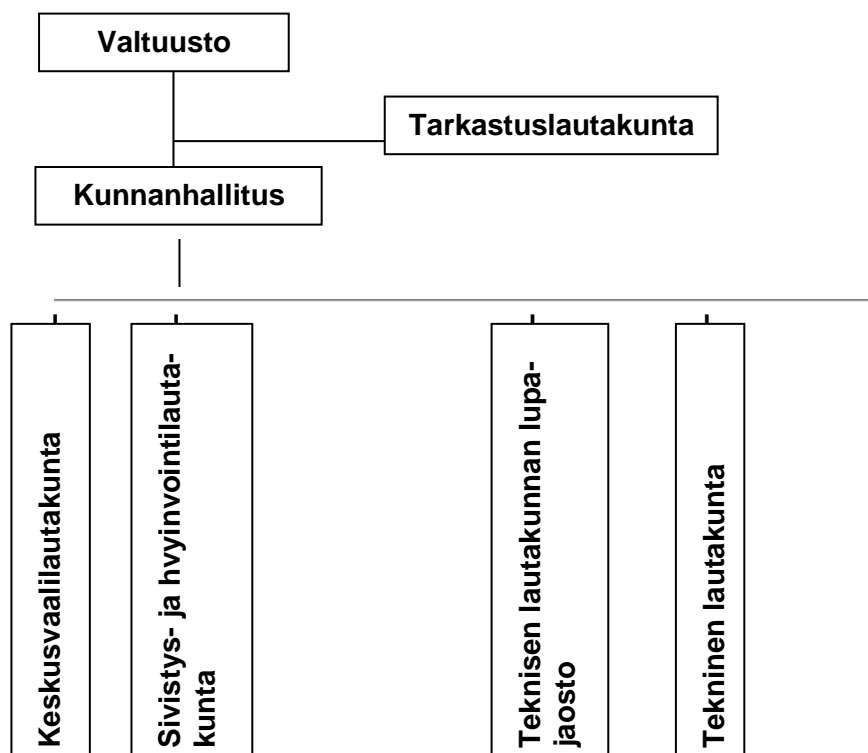
Asukasluvun kehitys 2006–2023

Ypäjän kunnan asukasluku laski vuoden 2023 aikana 1,3 %:lla, yhteensä 29 henkilöllä.

Luottamuselin- ja toimialaorganisaatio

Ypäjän kunnan keskeinen luottamuselin- ja toimialaorganisaatio on esitetty seuraavassa kaaviossa.

VALTUUSTO

Kunnanvaltuusto

1.1.-31.12.2023

<i>Puheenjohtaja</i>	Jari Hepomaa	kok	Mervi Ilvesmäki	sdp
<i>1. varapuheenjohtaja</i>	Ville Mäenpää	kesk	Jouni Paloposki	kesk
<i>2. varapuheenjohtaja</i>	Jari Vähänen	ps	Erkki Pyykkö	kok
	Markku Leppälahti	kesk	Eetu Niemi	vihr
	Matti Alanko	kesk	Taneli Käpylä	kesk
	Markku Saastamoinen	kok	Matti Syrjälä	vas
	Mirja Jokio	sdp	Markus Hollo	kok
	Heikki Levomäki	kesk	Eija Salmi	sdp
	Sampsa Jaakkola	kok	Maarit Ruusiala	kesk
	Elina Hirvonen	kok	Virve Saarikoski	kok
	Jari Rämö	kesk		

Tarkastuslautakunta
1.1.-31.12.2023

Puheenjohtaja
Varapuheenjohtaja

Virve Saarikoski
Jari Rämö
Markus Hollo
Päivi Alanko
Hanna Laine

Kunnanhallitus

1.1.-31.12.2023

Puheenjohtaja
1. varapuheenjohtaja
2. varapuheenjohtaja

Matti Alanko
Markku Saastamoinen
Mirja Jokio
Elina Hirvonen
Piia Heikkilä
Eeva Lehtonen
Markku Leppälahti

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta

1.1. – 31.12.2023

Puheenjohtaja
Varapuheenjohtaja

Maarit Ruusiala
Piia Heikkilä
Eija Salmi
Vesa Oja
Eetu Niemi
Leena Kalalahti
Erkki Pyykkö
Miia Myllymäki
Keijo Leppänen

**Teknisen lautakunnan lupaja-
osto**

1.1. – 31.12.2023

Puheenjohtaja

Varapuheenjohtaja

Heli Kantonen-Heikkilä

Heikki Levomäki

Piia Vastamäki

Jouni Lähde

Voitto Davidsson

Tekninen lautakunta

1.1. – 31.12.2023

Puheenjohtaja

Varapuheenjohtaja

Heikki Levomäki

Heli Kantonen-Heikkilä

Mervi Ilvesmäki

Taneli Käpylä

Niina Laaksonen

Jari Lintukangas

Timo-Mikael Sivula

Keskusvaalilautakunta

1.1. – 31.12.2023

Puheenjohtaja

Varapuheenjohtaja

Riitta Pyykkö

Terhi Löfstedt

Janika Varjorinne-Mäkeläinen

Jari Vähänen

Veijo Simola

Tilivelvollisia viranhaltijoita:

Kunnanjohtaja

Talous- ja hallintopäällikkö

Tekninen johtaja

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Rehtori

Varhaiskasvatuspäällikkö

Koulutoimen sihteeri

1.1.2 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

1.1.2.1 Yleinen taloudellinen kehitys

Bruttokansantuotteen volyymi laski 1,0 % vuonna 2023 Tilastokeskuksen tarkentuneiden ennakkotietojen mukaan. Bruttokansantuote asukasta kohden laski jälleen finanssikriisin aikaisen, vuoden 2008 tason, alapuolelle. Julkisyhteisöjen alijäämä kasvoi yli seitsemään miljardiin euroon vuonna 2023.

Kotitalouksien maksamat todelliset korot kasvoivat 3,7 miljardia euroa vuodesta 2022. Kotitalouksien saamat todelliset korot kasvoivat miljardin euron verran edellisestä vuodesta.

Sähkön ALV-alennus ja sähkötuki vaikuttivat positiivisesti kotitalouksien säästöön, vaikka kokonaisuutena kotitalouksien säästö oli hieman negatiivinen.

Kotitalouksien säästämisaste oli -0,4 %. Vuonna 2022 kotitalouksien säästämisaste oli -1,2 %. Kotitalouksien säästämisaste lasketaan säästön ja käytettävissä olevan tulon suhteena.

Kotitalouksien tuloja kasvatti palkkojen 5 %:n kasvu ja eläkkeiden 8 %:n kasvu edellisvuodesta.

Ennakkotietojen mukaan yksityiset kulutusmenot kasvoivat 5 % vuonna 2023. Myös yksityisten kulutusmenojen volyymi kasvoi hieman.

Julkisyhteisöjen alijäämä kasvoi yli seitsemään miljardiin

Julkisen talouden muodostavat julkisyhteisöt, joihin kuuluvat valtio, kunnat ja kuntayhtymät, Ahvenanmaan maakunta sekä lakisääteiset työeläkeyhtiöt ja -laitokset ja muut sosiaaliturvarahastot.

Julkisyhteisöjen rahoitusasema eli nettoluotonanto oli 7,0 miljardia euroa alijäämäinen vuonna 2023. Edellisenä vuonna alijäämä oli 1,4 miljardia euroa. Alijäämän kasvuun vaikuttivat muun muassa arvonlisäveron ja muiden tuoteverojen alentuneet kertymät, maksettujen palkkojen kasvu sekä hyvinvointialueisiin liittyvät menot.

Valtionhallinnon alijäämä oli 8,2 miljardia euroa, kun se edellisenä vuonna oli 4,2 miljardia euroa. Tähän vaikuttivat mm. verokertymän aleneminen, maksettujen palkkojen nousu ja tulonsiirrot hyvinvointialueille.

Valtionhallinnon maksetut korot kasvoivat nopeammin kuin saadut korot. Edelliseen vuoteen nähden korkotulojen ja –menojen erotus eli nettokorkomenot kasvoivat 0,3 miljardia euroa.

Kansantalouden tilinpidossa valtionvelan korkojen swapjärjestelyistä seuraavia maksuvirtoja ei kirjata korkoihin. Valtionvelan korkomenot ennen swappeja kasvoivat loivemmin kuin swappien jälkeen. Kokonaisuudessaan julkisyhteisöjen saadut korot kasvoivat hieman maksettuja enemmän, mikä johtuu työeläkelaitosten saamien korkojen kasvusta.

Paikallishallinnon, pois lukien hyvinvointialueet, alijäämä kasvoi edellisvuodesta, ollen 1,3 miljardia euroa. Ensimmäistä kertaa kansantalouden vuositilinpäätöksessä mukana olleiden hyvinvointialueiden alijäämä oli 1,6 miljardia euroa. Hyvinvointialueille tammikuussa 2024 maksettu, vuoden 2023 rahoitusta korjaava puolen miljardin euron suuruinen kertakorvaus kirjattiin hyvinvointialueiden tuloksi ja valtionhallinnon menoksi tilastovuodelle 2023.

Arvonlisäveron kertymän alenemiseen vaikuttivat viime vuonna voimassa olleet sähkön määrälliset arvonlisäveron alennukset. Muiden tuoteverot laskua selitti erityisesti varainsiirtoverojen kertymän lasku. Tähän vaikutti mm. asuntokaupan lasku. Muiden tuoteverojen joukko koostuu useammasta verosta. Myös autoveron kertymät alenivat.

Työeläkelaitosten rahoitusasema parani vuodentakaiseen verrattuna, ollen 3,0 miljardia euroa ylijäämäinen. Ylijäämään ei lasketa mukaan sijoitusten arvonmuutoksia.

Muiden sosiaaliturvarahastojen rahoitusasema parani, ollen runsaat 1,1 miljardia euroa ylijäämäinen. Tähän vaikutti ennen kaikkea kasvu saaduissa sosiaaliturvamaksuissa. Palkansaajakorvauksista perittyjen sairausvakuutusmaksujen osuutta nostettiin edellisvuodesta. Kasvuun vaikutti myös palkansaajakorvausten kasvu.

Lähde: <https://stat.fi/julkaisu/cln1d21w1ueho0cutaosdqyau>

1.1.2.2 Kuntien talouden kehitys

Vuoden 2023 tilinpäätösarvioiden mukaan kuntien talouden tilanne oli odotetun vahva, joskin syksyllä 2023 ennakoitiin vieläkin vahvempaa tulosta. Tilanteen tarkempaa vertailua aiempiin vuosiin vaikeuttaa osaltaan sote-uudistus. Vuosikate vahvistui 790 milj. eurolla 4,24 mrd. euroon, ollen koko 2000-luvun vahvin. Vuosikate riitti kattamaan selvästi sekä poistot että nettoinvestoinnit. Tilikauden tulos, 1,8 mrd. euroa, oli myös hyvin vahva. Tämän seurauksena taseeseen kertynyt ylijäämä kasvoi lähes 1,9 mrd. eurolla 16,81 mrd. euroon. Toiminnan ja investointien rahavirta oli kolmen edellisen vuoden tapaan positiivinen, mutta heikkeni edellisvuodesta noin 400 milj. eurolla 240 milj. euroon.

Tulorahoituksen vahvuus selittänee sen, että lainamäärä jatkoi laskuaan toista vuotta peräkkäin, mikä on hyvin poikkeuksellista. Kuntien yhteenlaskettu lainamäärä väheni noin 243 milj. eurolla 18,45 mrd. euroon, kun edellisvuonna vähennystä oli peräti 430 milj. euroa. Sen sijaan rahavarat vähenivät peräti vajaalla miljardilla eurolla, mikä vaikuttaa hieman ristiriitaiselta ottaen huomioon tulorahoituksen vahvuus. Rahavarojen huomattavaa vähentymistä selittänee osaltaan nettoinvestointien merkittävä, 1,66 mrd. euron, kasvu, mikä taas selittyy pitkälti luovutustulojen yli 1,5 mrd. vähenemisellä. Kunnat myivät siis poikkeuksellisen paljon omaisuutta vuonna 2022 kun taas vuonna 2023 myynnit jäihin melko vähäisiksi. Myös Helsingin kaupungin liikennelaitoksen yhtiöittäminen lisäsi luovutustulojen määrää merkittävästi vuonna 2022. Korkotason nousu on luultavasti myös vaikuttanut siihen, että kunnat eivät ole nostaneet uusia lainoja siinä määrin kuin aiempina vuosina korkojen ollessa matalia. Sen sijaan oletettavasti kunnat ovat käyttäneet aiempaa enemmän rahavaroja investointien rahoittamiseen ja lainojen lyhennyksiin.

Vahvan tuloksen taustalla on pääosin sote-uudistuksen ns. verohäntä, jonka vaikutus kuntien verotuloihin oli noin 1,29 mrd. euroa koostuen pääosin kunnallisverosta ja osin yhteisöverosta. Tämä tarkoittaa, että kunnat saivat vuonna 2023 verotuloja sote-uudistusta edeltävän laajemman (leikkaamattoman) veropohjan mukaan, vaikka uudistukseen liittyvät kustannukset olivat poistuneet kunnilta jo kokonaisuudessaan. Tämän lisäksi valtionosuuksien osalta on huomioitava, että sote-uudistukseen liittyvä valtionosuuksien vähennystarve kasvoi lopullisten laskelmien myötä noin 0,5 mrd. eurolla, ts. kunnat saivat liikaa valtionosuuksia vuonna 2023. Edellä mainittu vuoden 2023 määrä (0,5 mrd. euroa) tullaan vähentämään kuntien valtionosuuksista vuosina 2025–2027 sen lisäksi, että valtionosuuksien taso alenee pysyvästi em. määrällä vuodesta 2024 lähtien.

Sote-uudistuksen seurauksena kuitenkin verotulojen kokonaismäärä laski 12,3 mrd. euroa (-46 prosenttia) vuodesta 2022, josta kunnallisveron osuus oli 11,4 mrd. euroa ja yhteisöveron vajaa 1 miljardi. Kiinteistövero ei siirretty sote-uudistuksen yhteydessä, joten sen määrä kasvoi noin 90 milj. euroa vajaaseen 2,2 mrd. euroon. Kiinteistöveron määrä ylittikin yhteisöveron määrän noin 130 milj. eurolla. Aiempina vuosina yhteisöveron määrä on ylittänyt kiinteistöveron määrän, joten sote-uudistuksen seurauksena tilanne muuttui. Verotulojen kokonaismäärä supistui noin 14,5 mrd. euroon, kun vuonna 2022 määrä oli 26,8 mrd. euroa.

Sote-uudistuksen johdosta kunnilta siirrettiin verotulojen lisäksi merkittävä osa valtionosuuksista. Valtionosuudet vähenivät kaikkiaan 7,1 mrd. euroa eli noin 66 prosenttia. Valtionosuuksien kokonaismäärä supistui 3,63 mrd. euroon, kun vuonna 2022 määrä oli 10,74 mrd. euroa. Sote-uudistuksen tulojen siirron johdosta sekä verotulojen että valtionosuuksien reaalista muutosta on vaikea todentaa pelkästään tilinpäätöstietoja vertaamalla.

Myös toimintakatteen osatekijöiden eli toimintatuottojen ja –kulujen muutosten tarkastelu aiempiin vuosiin on sote-uudistuksen johdosta hankalaa. Toimintatuotot vähenivät 2,1 mrd. eurolla 6 mrd. euroon, kun taas toimintakulut vähenivät peräti 22,2 mrd. euroa 20,3 mrd. euroon. Toimintakulut siis puoliintuivat vuodesta 2022. Suurinta vähennys oli palvelujen ostoissa, yhteensä yli 17 mrd. euroa. Henkilöstökulut vähenivät reilun 4 mrd. euroa. Tässäkin suhteessa tapahtui merkittävä muutos siten, että aiemmin palvelujen ostot ovat muodostaneet pääosan toimintakuluista, mutta vuonna 2023 henkilöstökulut olivat lähes kaksinkertaiset verrattuna palvelujen ostoihin. Toimintakate supistui reilulla 20 mrd. eurolla noin -14,3 mrd. euroon.

Lähde: *Valtiovarainministeriö*

Linkki:

https://vm.fi/documents/10623/112271229/Kuntien+ja+kuntayhtymien+tparviot2023_muistio_6-3-2023.pdf/c9e32970-d9d0-a0e3-a1ab-4ec6baaab20f/Kuntien+ja+kuntayhtymien+tparviot2023_muistio_6-3-2023.pdf?t=1709725392406

1.1.2.3 Oman alueen taloudellinen kehitys

Väestö Hämeessä

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Hämeenlinnan seutu	93 899	93 487	93 509	93 557	93 732	93 674	93 804
Riihimäen seutu	45 565	45 039	44 893	44 771	44 465	44 147	44 176
Forssan seutu	33 288	32 910	32 579	32 375	32 037	31 692	31 595
Kanta-Häme	172 752	171 436	170 981	170 703	170 234	169 513	169 575
Lähde: Hämeen liitto							

Työttömien osuus (%) työvoimasta 2023 lopussa

	12/2023	11/2023	12/2022	Muutos 11/2023	Muutos 12/2022
Hämeenlinnan seutu	11,0	10,1	9,3	0,9	1,7
Riihimäen seutu	9,0	8,3	8,3	0,7	0,7
Forssan seutu	11,8	10,2	9,1	1,6	2,7
Kanta-Häme	10,7	9,7	9,0	1,0	1,7
Lähde: Hämeen liitto					

1.1.2.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

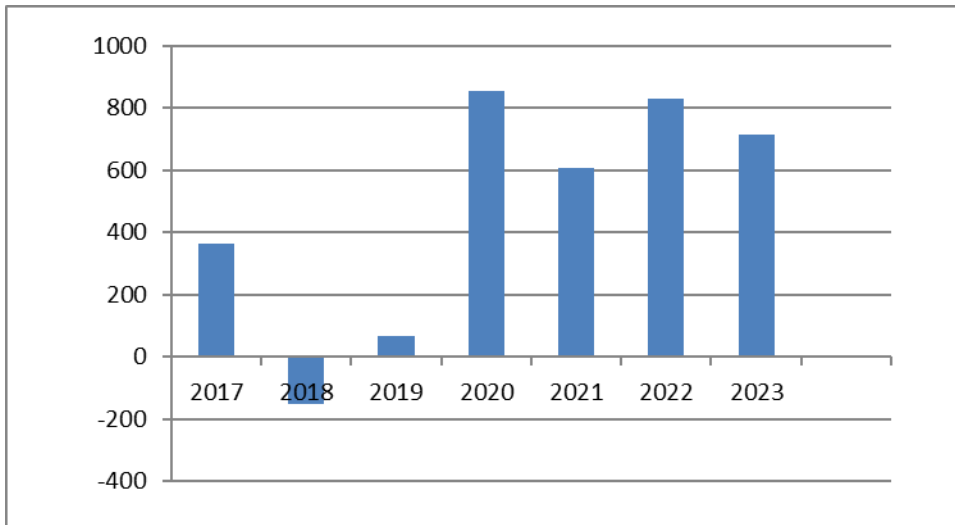
Kunnanjohtajana ja kunnan päävastuullisena tilivelvollisena toimi 1.1. – 31.12.2023 Tatu Ujula.

Koronavirusepidemian pitkä varjo heijastuu kunnan talouteen ja toimintakykyyn yhdessä sote-uudistuksen ja laajemmin tiukkenevan kuntatalouden kanssa. Tällä hetkellä koronavirustilanne on Ypäjän osalta rauhallinen.

Tuulivoimahanke on valmistunut ja tuulimyllyt ovat käytössä.

Hyvinvointialueet aloittivat toimintansa vuoden 2023 alussa. Hyvinvointialueiden alijäämät luovat osaltaan painetta kiristää kuntien saamaa rahoitusta entisestään.

Ypäjän kunnan vuosikate vuosina 2017–2023 (euroa/asukas):

1.2 KUNNAN HENKILÖSTÖ

1.2.1 Ypäjän kunnan henkilöstö

Ypäjän kunnan palveluksessa oli vuoden lopussa 82 henkilöä, joista toistaiseksi voimassa olevassa virka- tai työsuhteessa oli 62 henkilöä ja määräaikaisessa suhteessa (sijaiset, tilapäiset) 20 henkilöä.

Päävastuualueet	2020	2021	2022	2023
Hallintotoimi	23	25	23	15
Sivistystoimi	56	62	56	58
Tekninen toimi	10	9	9	9
Yhteensä	89	96	88	82

Tilikaudelta 2023 laaditaan erillinen henkilöstöraportti.

1.3 ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ SEKÄ TOIMINNAN KEHITTÄMISEEN VAIKUTTAVISTA SEIKOISTA

Yleisen taloudellisen tilanteen kehittymisen lisäksi Ypäjän kunnan merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät liittyvät kunnan asukaslukuun ja asukkaiden ikäjakaumaan. Yleinen taloudellinen tilanne vaikuttaa kunnan verotulokertymään mm. kuntalaisten työllisyyden ja yritysten menestymisen kautta. Muuttoliikkeen vaikutus on suurin nuorten aikuisten määrään. Ikärakenne painottuu yhä enemmän eläkeikäisten ikäluokkiin. Jatkossa kunnan tulee ottaa entistä enemmän vastuuta ennakkolisesta hyvinvointityöstä ja tukea esimerkiksi ikäihmisten hyvinvointia. Väestöryhmien määrien muutokset ovat yhteydessä myös palvelutuotannon kysyntään ja tarpeeseen.

Kunnan toimintoihin epävarmuustekijöitä luo henkilöstön pieni määrä. Avainhenkilöiden poissaolot voivat ratkaisevasti vaikuttaa kunnan toimintojen jatkuvuuteen.

Koronapandemia, ja mahdolliset tulevat epidemiat, ovat epävarmuustekijä. Toistaiseksi tilanne on kunnan kannalta rauhallinen. Verotulojen kertymä ja toimintatuotot saattavat jäädä alle talousarvion. Hyvinvointialueen aloittaminen nakertaa kunnan veropohjaa. Heikentyvä julkinen talous osaltaan luo lisää epävarmuutta Ypäjän kaltaisten pienten kuntien taloudelliseen kestävyYTEEN. Poliittiset päätökset voivat rajusti heilahduttaa kuntataloutta nopeallakin aikavälillä. Epävarmuustekijöiden sekä pienenevän rahoituksen takia, kunnan tulee tarkasti harkita investointejaan ja huolehtia, että se selviää asianmukaisesti lainsäädännössä kunnille asetetuista vastuista tulevina vuosina.

1.4 SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Ypäjän kunnan sisäisen valvonnan tarkoituksena on edistää yleisesti kaikkia niitä toiminta- ja menettelytapoja, joilla tilivelvolliset toimielimet, viranhaltijat ja muut esimiehet pyrkivät varmistamaan, että

- kunnan toiminta on taloudellista, tuloksellista ja kehityshakuista
- päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa
- lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan
- omaisuus ja voimavarat turvataan
- riskit ennaltaehkäistään ja hallitaan

Käytännössä sisäisen valvonnan perusajatuksena pyritään varmistamaan, että oikeat henkilöt tekevät oikea-aikaisesti ja -oppisesti oikeita asiakokonaisuuksia.

Ypäjän kunnan sisäinen valvonta toimii osana päivittäistä johtamisjärjestelmää. Sen perusteet on määritelty lainsäädännön lisäksi seuraavissa johtosäännöissä ja muissa asiakirjoissa:

- kuntastrategia
- hallintosääntö
- konserniohje
- valtuuston työjärjestys
- henkilöstön tehtäväkuvaukset
- (luottamushenkilöiden palkkiosääntö)

Kunnan sisäisen valvonnan tehostamisen ja uudelleen järjestämisen ensimmäinen vaihe oli *kuntastrategian* päivitys valtuustokaudelle 2018–2021 kunnan keskeisimpänä pitkän aikavälin johtamisasiakirjana. Nyt uudistettua strategiaa laaditaan vuosille 2022-2025 tavoitteena kirkastaa kunnan visio ja arvot.

Ypäjän kunnan uusi ja päivitetty hallintosääntö valmistui vuonna 2021. Tämän myötä erillisistä hallintokuntien johtosäännöistä luovuttiin.

Toiminnan johtaminen, ohjaaminen ja myös sen valvonta tapahtuu toisaalta määritellyn *luottamushenkilöorganisaation* ja toisaalta *henkilöstöorganisaation* kautta. Luottamushenkilöorganisaation muodostavat valtuusto, kunnanhallitus, lautakunnat ja toimikunnat kunnanhallituksen alaisuudessa. Kunnanhallitus on nimennyt erikseen edustajansa lautakuntiin voidakseen seurata niiden työskentelyä.

Henkilöstöorganisaation kunnan päävastuualueisiin pohjautuva osastojako on seuraava:

- hallinto-osasto
- sivistysosasto
- tekninen osasto

Osastoa johtaa osaston päällikkö. Osaston päällikkö vastaa strategian toimeenpano-osan tulostavoitteiden saavuttamisesta *talousarvion* reunaehtojen ollessa keskeinen tekijä. Talouden toteutumista seurataan osavuosikatsauksessa, joka saatetaan valtuustolle tiedoksi. Kunnanjohtaja ja osastojen päälliköt muodostavat kunnan *johtoryhmän*. Johtoryhmätyötä on toimintavuonna 2021

on toteutettu johtoryhmän kokouksissa. Omalta osaltaan sisäistä valvontaa tehostavat osastokohtaiset *osastokokoukset/ muut palaverikäytännöt*, joiden avulla tieto välittyy organisaatiossa.

Päätösten *otto-oikeus* ja sen käyttämisen harkinta tuovat toimielimille ja esimiehille mahdollisuuden oikaista ajoissa näkemiään epäkohtia. Toimielimet seuraavat *viranhaltijapäätöksiä* hyvin, ja kunnanjohtajalla on myös mahdollisuus nähdä päätökset ajantasaisesti yhteisessä tietoarkistossa.

Tehtävänkuvauksilla ja niiden vuosittaisella tarkastelulla huolehditaan tehtävien jakamisesta henkilöstölle, ja *kehityskeskustelukäytäntö* (esimies ja alainen vähintään kerran vuodessa) tuo kunnan tavoiteasettelun ja toteutuksen seurannan henkilötasolle saakka.

Kuntakonsernin valvontavastuu on kunnanhallituksella. Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 28.5.2013 §:ssä 23 kunnan *konserniohjeen*. Ypäjän kunnan kuntakonserniin kuuluvia yhteisöjä on kokonaisuudessaan 12. Niistä kuntayhtymiä on viisi (5) ja osakkuusyhteisöjä on kolme (3), tytäryhteisöjä neljä (4). Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen prosentuaalisista omistusosuuksista ks. luku 1.9.

Havainnekuva sisäisestä valvonnasta henkilö- ja luottamushenkilöorganisaatioissa:

	Lait, asetukset Kuntastrategia ml. talousarvio Hallintosääntö Työjärjestykset ja ohjeet	
<u>Henkilöorganisaatio</u>		<u>Luottamushenkilöorganisaatio</u>
-		Kunnanvaltuusto
Johtoryhmä		Kunnanhallitus
Viranhaltijapäätökset		Lautakunnat, toimielimet ja -kunnat
-		Puheenjohtajisto
Osastokokoukset/palaverikäytännöt		(Ryhmäkokoukset)
Kehityskeskustelut		-
Tehtävänkuvaukset		-

1.5 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN

1.5.1 Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut (ulkoiset)

TULOSLASKELMA (1.000 euroa)

	2023	2022
Toimintatuotot	1 844	2 279
Toimintakulut	-7 294	-15 537
Toimintakate	-5 450	-13 258
Verotulot	5 162	9 357
Valtionosuudet	1 833	5 764
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	48	4
Muut rahoitustuotot	27	17
Korkokulut	-38	-6
Muut rahoituskulut	-2	-2
Vuosikate	1582	1 876
Poistot ja arvonalentumiset	-590	-673
Satunnaiset erät		
Tilikauden tulos	991	1 203
Poistoeron lisäys/vähennys	13	13
Varausten lisäys/vähennys		
Tilikauden ylijäämä / alijäämä	1 004	1 216

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/ Toimintakulut, %	25,3 %	14,7 %
Vuosikate/ Poistot, %	267,9 %	278,8 %
Vuosikate, euroa/asukas	717	839
Asukasmäärä	2 207	2 236

Tunnuslukujen laskentakaavat:

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista = $100 \cdot \text{Toimintatuotot} / \text{Toimintakulut}$

Vuosikate prosenttia poistoista = $100 \cdot \text{Vuosikate} / \text{Poistot}$

Vuosikate euroa/asukas = $\text{Vuosikate} / \text{Asukasmäärällä}$

1.6 TOIMINNAN RAHOITUS

1.6.1 Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Rahoituslaskelma (1.000 euroa)

	2023		2022	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	1 582		1 876	
Satunnaiset erät				
Tulorahoituksen korjaukset	0	1 582	-1	1 875
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-788		-372	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0		48	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	-63	-851	-73	-397
Toiminnan ja investointien rahavirta		731		1 478
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset				
Antolainasaamisten vähennykset	6		7	
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0		0	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-23		-26	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	-23	-2 050	-2 076
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0		65	
Vaihto-omaisuuden muutos	0		1	
Saamisten muutos	445		153	
Korottomien velkojen muutos	75	520	148	367
Rahoituksen rahavirta		503		-1 702
Rahavarojen muutos	1 234		-224	
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	3 891		2 657	
Rahavarat 1.1.	2 657	1 234	2 881	-224

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirta viideltä vuodelta	4487	2 123
Investointien tulorahoitus, %	200,8 %	578,2 %
Laskennallinen lainanhoitokate	7,8	10,6
Kassan riittävyys, pv	174,9	60,9
Asukasmäärä	2207	2 236

Tunnuslukujen laskentakaavat

Investointien tulorahoitus = $100 \cdot \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Pääomamenojen tulorahoitus = $100 \cdot \text{Vuosikate} / (\text{Investointien omahankintameno} + \text{Antolainojen nettolis.} + \text{Lainanlyh.})$

Lainanhoitokate = $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Kassan riittävyys = $365 \text{ pv} \cdot \text{Rahavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

1.7 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

1.7.1 Tase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA (1.000 euroa)	2023	2022
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	0	0
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	1 759	1 703
Rakennukset	4 452	4 358
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 027	2 170
Koneet ja kalusteet	97	22
Muut aineelliset hyödykkeet		
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	110	17
	0	0
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	2 416	2 543
Muut lainasaamiset	80	86
	2 496	2 629
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	13	0
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	0	1
Muu vaihto-omaisuus		
	0	1
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Siirtosaamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	317	156
Lainasaamiset	0	0
Muut saamiset	86	61
Siirtosaamiset	59	690
	462	907
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	0	0
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	168	168
Muut arvopaperit	0	0
	168	168
Rahat ja pankkisaamiset	3 723	2 488
VASTAAVAA YHTEENSÄ	15 308	14 463

VASTATTAVAA	2 023	2 022
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	6 819	7 046
Edellisten tilikausien ylijäämä	3 879	2 699
Ed.tilik.yli-/alijäämä, pakollinen varaus	0	-102
Tilikauden ylijäämä	1 004	1 216
	11 702	10 859
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	64	77
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	0	0
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot		
Lahjoitusrahastojen pääomat	95	82
Muut toimeksiantojen pääomat	230	231
	325	313
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 330	1 350
Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Muut velat	477	477
Siirtovelat		11
	1 807	1 838
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	0	0
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	20	18
Lainat julkisyhteisöiltä	0	5
Saadut ennakot	0	1
Ostovelat	685	486
Muut velat	75	111
Siirtovelat	627	754
	1 407	1 375
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	15 308	14 463
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	76,9 %	75,6 %
Suhteellinen velkaantuneisuus (%)	36,4 %	18,5 %
Lainakanta 31.12., 1000 €	1 350 €	1 373 €
Lainat, €/asukas	612 €	614 €
Lainat ja vastuut 31.12.	1 465 €	1 432 €
Lainat ja vastuut €/asukas	664 €	641 €
Lainasaamiset 31.12., 1000 €	80 €	86 €
Kertynyt ylijäämä 31.12. €	4 884 €	3 813 €
Kertynyt ylijäämä 31.12. €/asukas	2 213 €	1 705 €
Asukasmäärä	2 207	2 236

1.8 KOKONAISTULOT JA MENOT

Kunnan kokonaistulot ja menot (1000 €)		ulkoiset
Tulot		%
Toiminta		
Toimintatuotot	1 844	20,8
Verotulot	5 162	58,3
Valtionosuudet	1 833	20,7
Korkotuotot	48	0,5
Muut rahoitustuotot	27	0,3
Satunnaiset tuotot	0	0,0
Tulorahoituksen korjauserät		0,0
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	0	0,0
Investoinnit		
Rahoitusos. investointimenoihin	0	0,0
Pys.vastaavien hyödykk. luovutustulot	-63	-0,7
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	6	0,1
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0,0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	0,0
Oman pääoman lisäykset	0	0,0
Kokonaistulot yhteensä	8 857	100,0

Menot		%
Toiminta		
Toimintakulut	7 294	89,6
Korkokulut	37	0,5
Muut rahoituskulut	2	0,0
Satunnaiset kulut	0	0,0
Tulorahoituksen korjauserät		0,0
Pakollisten varausten muutos		
- pakollisten varausten lis(+) väh(-)	0	0,0
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	0	0,0
Investoinnit		
Investointimenot	788	9,7
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten lisäykset	0	0,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	23	0,3
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0	0,0
Oman pääoman vähennykset	0	0,0
Kokonaismenot yhteensä	8 144	100,0

1.9 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

1.9.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Ypäjän kuntakonserniin kuuluivat 31.12.2023 seuraavat yhteisöt:

Konsernitaseeseen yhdisteltävät yhteisöt

Omistusosuus

Kuntayhtymät:

Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymä, Forssa	4,41 %
Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä, Forssa	4,08 %
Hämeen liitto, Hämeenlinna	1,41 %

Tytäryhteisöt:

Ypäjän Lämpö Oy, Ypäjä	100 %
Asunto Oy Tolminrivi, Ypäjä	100 %
Asunto Oy Kurjenlento, Ypäjä	100 %
Kiinteistö Oy Ypäjän Opiskelija-asunnot, Ypäjä	53,34 %

Liitetietoihin merkittävät yhteisöt

Osakkuusyhteisöt:

Asunto Oy Ypäjän Sepänpirtti, Ypäjä	24 %
Asunto Oy Ypäjän Kartanonmäki, Ypäjä	20 %
Ypäjän Hevossairaala Oy, Ypäjä	28 %

1.9.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Ypäjän kunnanvaltuusto on 28.5.2013 hyväksynyt konserniohjeet. Niiden mukaisesti kunnanhallitus (konsernijohto) on nimennyt edustajat tytäryhteisöjen yhtiökokouksiin ja antanut heille tarvittaessa suullisia evästyksiä käsiteltäviin asioihin. Konserniohjeiden mukaisesti *”Taloudellisesti tai toiminnallisesti merkittävien konserniyhteisöjen toimielinten jäseniksi tulee pyrkiä valitsemaan kunnan strategiat ja toiminnan hyvin tuntevia luottamushenkilöitä ja viranhaltijoita”*.

Konserniohjeen päivittäminen on vielä kesken.

1.9.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Vuonna 2014 toimintansa aloittaneen Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymän (FSHKY) toiminta on muuttunut kiinteistökuntayhtymäksi, koska hyvinvointialue on aloittanut toimintansa vuonna 2023.

Kanta-Hämeen sairaanhoitopiiri ja Eteva kuntayhtymä ovat lopettaneet toimintansa hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa vuoden 2023 alussa.

1.9.4 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Systemaattista arviota konsernivalvonnasta ei ole vuonna 2023 tehty. Tytäryhteisöiltä on pyydetty ja saatu tilinpäätöstiedot, mutta konserniohjeen edellyttämiä puolivuotisaraportteja ei ole pyydetty.

Kiinteistö Oy Ypäjän Opiskelija-asuntojen hallituksen puheenjohtajana on toiminut Matti Alanko.

Ypäjän Lämpö Oy:n hallituksessa ovat toimineet keskeiset luottamushenkilöt. Puheenjohtajana on toiminut valtuutettu Markku Leppälähti koko yhtiön toimintavuoden. Sihteerinä jatkoi tekninen johtaja Jouko Käkönen.

Asunto Oy Kurjenlennon ja Asunto Oy Tolminrivin hallitusten puheenjohtajana on toiminut valtuutettu Heikki Levomäki. Tekninen johtaja Jouko Käkönen on ollut kummankin hallituksen jäsenenä.

Kuntayhtymien toimintaa kunnanhallituksella on ollut mahdollisuus seurata esityslistojen ja pöytäkirjojen kautta.

Osakkuusyhteisöissä kuntaa edustavat konsernijohtajan nimeämät viranhaltijat.

KONSERNITILINPÄÄTÖS JA SEN TUNNUSLUVUT

1.9.5 Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

TULOSLASKELMA

	2023	2022
Toimintatuotot	2 593 681,59	9 676 668,34
Toimintakulut	-8 295 688,21	-23 319 499,83
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-1 412,26	5 195,78
Toimintakate	-5 703 418,88	-13 637 635,71
Verotulot	5 162 026,45	9 357 387,47
Valtionosuudet	2 419 312,06	6 314 709,63
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	55 255,26	5 943,43
Muut rahoitustuotot	27 925,76	34 991,75
Korkokulut	-55 121,16	-18 044,29
Muut rahoituskulut	-1 800,58	-2 781,17
Vuosikate	1 904 178,91	2 054 571,11
Poistot ja avonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-810 666,62	-983 248,31
Tilikauden yli- ja alipariarvot	0,00	0,00
Arvonalentumiset	0,00	0,00
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Tilikauden tulos	1 093 512,29	1 071 322,80
Tilinpäätössiirrot	211,50	658,55
Tilikauden verot	-8 615,20	-8 953,87
Laskennalliset verot	-10 093,09	-10 558,66
Vähemmistöosuudet	3,17	26,45
Tilikauden ylijäämä / alijäämä	1 075 018,67	1 052 495,27

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/ Toimintakulut, %	31,3 %	41,5 %
Vuosikate/ Poistot, %	234,9 %	209,0 %
Vuosikate, euroa/asukas	863	919
Asukasmäärä	2 207	2 236

1.9.6 Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Rahoituslaskelma (1.000 euroa)

	2023		2022	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	1 904		2 055	
Satunnaiset erät	0		0	
Tilikauden verot	-9		-9	
Tulorahoituksen korjauserät	-1	1 894	0	2 046
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-851		-778	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0		48	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	-62	-913	-51	-782
Toiminnan ja investointien rahavirta		981		1 264
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset				
Antolainasaamisten vähennykset	6	6	8	8
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0		607	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-92		-235	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-88	-180	-2 035	-1 662
Oman pääoman muutokset	0		1	1
Muut maksuvalmiuden muutokset		0		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-42		65	
Vaihto-omaisuuden muutos	-2		2	
Saamisten muutos	981		111	
Korottomien velkojen muutos	-433	504	287	465
Rahoituksen rahavirta		330		-1 189
Rahavarojen muutos		1 311		75
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	4 302		3 368	
Rahavarat 1.1.	2 991	1 311	3 277	91

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirta viideltä vuodelta	4918	2 525
Investointien tulorahoitus, %	223,3 %	281,2 %
Laskennallinen lainanhoitokate	5,5	4,4
Kassan riittävyys, pv	170,6	51,0
Asukasmäärä	2207	2 236

1.9.7 Konsernitase ja sen tunnusluvut

Aineett. VASTAAVAA		
Aineettomat oikeudet	2 423,52	29 035,80
Muut pitkävaikutteiset menot	2 978,51	4 190,02
Ennakkomaksut	0,00	0,00
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	<u>5 402,03</u>	<u>33 225,82</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	1 839 668,92	1 799 427,53
Rakennukset	6 535 173,03	7 075 466,07
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 037 779,43	2 185 046,05
Koneet ja kalusto	205 917,86	191 175,89
Muut aineelliset hyödykkeet	419 925,77	432 913,04
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	109 962,39	522 146,59
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	<u>11 148 427,40</u>	<u>12 206 175,17</u>
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	246 842,87	230 179,65
Osakkeet ja osuudet	708 739,71	796 546,83
Lainasaamiset	6 112,44	8 483,63
Muut saamiset	888,47	1 408,28
Sijoitukset yhteensä	<u>962 583,79</u>	<u>1 036 618,39</u>
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	58 621,33	45 413,31
Vaihto-omaisuus	34 410,88	49 322,13
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	12,27	104,92
Lyhytaikaiset saamiset	1 221 045,12	2 261 046,20
Saamiset yhteenä	<u>1 221 057,39</u>	<u>2 261 151,12</u>
Rahoitusarvopaperit	168 539,52	168 822,12
Rahat ja pankkisaamiset	4 133 766,60	3 198 842,77
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u><u>17 732 808,95</u></u>	<u><u>18 999 570,83</u></u>

VASTATTAVAA	31.12.2023	31.12.2022
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	6 819 371,04	7 046 366,18
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääoma	2 205,88	2 205,88
Arvonkorotusrahasto	13 568,74	13 568,74
Muut omat rahastot	205 866,60	206 253,37
Edellisten tilikausien yli- / alijäämä	4 294 231,17	3 134 049,65
Tilikauden yli- / alijäämä	1 075 018,67	1 052 495,27
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	12 410 262,10	11 454 939,09
VÄHEMMISTÖOSUUDET	1 314,79	2 001,75
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Kertynyt poistoero	0,00	0,00
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00
VAPAAEHTOISET VARAUKSET YHTEENSÄ	0,00	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET	0,00	41 751,52
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	383 796,34	414 164,96
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	2 320 629,17	3 383 093,64
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	812 489,14	808 330,48
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	92 588,00	212 055,01
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	1 711 729,40	2 683 234,38
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	4 937 435,71	7 086 713,51
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	17 732 808,95	18 999 570,83

Konsernin omavaraisuusaste (%)	70,0	60,3
Suhteellinen velkaantuneisuus (%)	48,5	28,0
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	2 413	3 595
Konsernin lainat, €/asukas	1 093	1 608
Lainat ja vastuut 31.12.	2528	3654
Lainat ja vastuut €/asukas	1146	1634
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000€	5 369	4 186
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	2433	1872
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	6	8
Kunnan asukasmäärä	2 207	2 236

Konsernin omavaraisuus (%): = 100 * (Oma pääoma + Konsernireservi + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (koko pääoma - Saadut ennakot)

Velat ja vastuut % käyttötuloista: = 100 * (Vieras pääoma-Saadut ennakot+Vuokravastuut)/Käyttötulot

Rahoitusvarallisuus €/asukas: = ((Saamiset+Rahoitusarvopaperit+Rahat ja pankkisaamiset)-(Vieras pääoma-Saadut ennakot))/ Asukasmäärä

1.10 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALouden TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET

1.10.1 Tilikauden tuloksen käsittely

Tilikauden tulos on 991 552,75 euroa ylijäämäinen. Kunnanhallitus esittää tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- tuloutetaan tehtyä poistoeroa suunnitelman mukaan 12 686,98 euroa
- tilikauden ylijäämä 1 004 239,73 euroa kirjataan taseen yli-/alijäämätilille.

1.10.2 Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Tilikautiset ylijäämät ja tasapainossa olevat budjetit ovat avainasemassa, kun kunnan taloutta arvioidaan.

Talouden tasapainottamistoimenpiteitä jatketaan. Budjetinlaadinta on avainasemassa, kun kuntataloudesta pidetään huolta.

Tuulivoimaloiden rakentuminen on ollut myönteinen asia kunnan talouden kannalta.

Tiivistyvän kuntayhteistyön kautta on myös mahdollista saada säästöjä toimintakuluihin. Forssan seudun kunnat ovat hyväksyneet valtuustoissaan osallistumisen seutukunnallisen yhteistyön kehittämisen selvitykseen vuosina 2020–2024. Ypäjän kunta on aktiivisesti mukana yhteistyössä esimerkiksi seudullisessa kotouttamossa ja rakennusvalvonnassa. Yhteistyöllä tavoitellaan tehokkuutta ja säästöjä.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

1.11 KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMINEN

1.11.1 Keskusvaalilautakunta

1.11.1.1 Vaalit

Päämäärät 2023:

2023 eduskuntavaalien toteuttaminen riittävin resurssein

Mittarit 2023:

Vaalit hoidetaan asianmukaisesti

Toteuma:

Eduskuntavaalit suoritettiin 2.4.2023, ennakkoäänestys 22.–28.3.2023. Ennakkoäänestys toimitettiin kunnantalon alakerran toimistohuoneissa ja äänestys Hevospitäjän yhtenäiskoulun Kartanon yksikössä. Kunnan äänestysprosentti oli 70,4.

Ulkoiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	5 254	6 000	4 493	1 507
Toimintakulut	-6 940	-8 000	-5 180	2 820
Toimintakate	-1 686	-2 000	-688	-1 312

Sisäiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-179	0	-51	51
Toimintakate	-179	0	-51	51

Ulkoiset ja sisäiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	5 254	6 000	4 493	1 507
Toimintakulut	-7 118	-8 000	-5 232	-2 768
Toimintakate	-1 864	-2 000	-739	-1 261

1.11.2 Tarkastuslautakunta

1.11.2.1 Hallinnon ja talouden tarkastus

Päämäärät 2023:

Kunnan hallinnon ja talouden seuranta ja tarkastus
Talouden ja toiminnan riskiarviointi
Arviointikertomus

Mittarit 2023:

- Tilintarkastus määräajassa
- Konkreettinen riskiarvio esitetty
- Arviointikertomus laadittu määräajassa

Toteuma:

Tilintarkastus on suoritettu määräajassa ja tilintarkastuskertomus on jätetty valtuuston käsiteltäväksi. Tarkastuslautakunta on laatinut määräajassa vuodelta 2022 arviointikertomuksen, jonka se on antanut valtuustolle.

Ulkoiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-8 809	-9 000	-10 505	1 505
Toimintakate	-8 809	-9 000	-10 505	1 505

Sisäiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-507	0	-679	679
Toimintakate	-507	0	-679	679

Ulkoiset ja sisäiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-9 316	-9 000	-11 184	2 184
Toimintakate	-9 316	-9 000	- 11 184	2 184

1.11.3 Kunnanhallitus

1.11.3.1 Johtamispalvelut

Päämäärät 2023:

Kunnan verkkosivujen kehittäminen ja tiedon saatavuuden helpottaminen
Kunnan sidosryhmäyhteistyö ja tunnettavuuden lisääminen
Kunnan elinvoimatoimikunnan toiminnan kehittäminen

Mittarit 2023:

Mittaristona käytetään verkkosivujen luotettavan toimivuuden lisäksi verkkosivuilta löytyvää palautelomaketta ja sivuista saatua sanallista palautetta. Lisäksi palautetta kerätään myös paikallislehti Ypäjäläisen kautta.

Mittaristona käytetään Ypäjän kunnan sidosryhmäyhteistyön onnistumista ja kunnan näkyvyyden määrää mediassa. Sidosryhmäyhteistyötä Ypäjä kehittää suunnitelmallisesti olemalla omaltaan aktiivisesti yhteydessä naapurikuntiinsa sekä muihin yhteistyötahoihin sekä paikallistasolla yrittäjiin.

Kunnan elinvoimatoimikunnan toiminnan vakiinnuttaminen osaksi kunnan muita toimintoja. Säännölliset kokoukset, joista laaditaan muistiot osallistujille ja säännölliset yrittäjien aamutee ja iltatee -tilaisuudet kaikille yrittämisestä kiinnostuneille.

Toteuma:

Verkkosivut ovat toimineet luotettavasti ja sivujen käyttäjiltä saatu sivujen käytöstä palautetta. Palautteen myötä verkkosivujen asettelua on myös hieman muutettu vastamaan paremmin asiakkaiden tarpeita, jotta sivuston käyttö olisi mahdollisimman jouhevaa.

Ypäjän sidosryhmäyhteistyö on ollut läpi vuoden aktiivista. Yhteistyö muihin kuntiin, järjestöihin sekä mediaan on ollut runsasta ja luontevaa. Sosiaalisen median kanavat olivat tärkeitä Ypäjälle vuonna 2023.

Elinvoiman osaamisryhmän toiminta on ollut yksi käytännön linkki kunnan yrittäjiin, ja toiminta on kerännyt runsaasti osallistujia. Toiminnassa on hyödynnetty kunnan omia vahvuuksia ja myös pyydetty palautetta yrittäjiltä ajankohtaisista yrittäjien toimintaan vaikuttavista asioista. Näitä edunvalvonnan kärkiä kunta on tämän jälkeen vienyt omalta osaltaan eteenpäin eri foorumeissa.

Ulkoiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	40 733	8 500	7 996	504
Toimintakulut	-733 326	-706 600	-646 603	-59 997
Toimintakate	-692 593	-698 100	-638 607	-59 493

Sisäiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-62 198	-4 100	-43 098	38 998
Toimintakate	-62 198	-4 100	-43 098	38 998

Ulkoiset ja sisäiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	40 733	8 500	7 996	504
Toimintakulut	-795 525	-710 700	-689 701	-20 999
Toimintakate	-754 792	-702 200	-681 705	-20 495

1.11.3.2 Hallintopalvelut

Päämäärät 2023:

Arkiston ajantasaistaminen sis. sähköinen arkistointi
Työhyvinvoinnin lisääminen

Mittarit 2023:

Sähköisen järjestelmän hankinta

Sairauspoissaolot vähenevät, työterveydessä panostetaan ennaltaehkäisevään toimintaan.

Toteuma:

- Sähköisten järjestelmien hankintavaihtoehtoja on vertailtu.
- Yhdessä Työkuntoon: Ypäjän kunnan toimintamalli työkyvyn tukemiseen ja sairauspoissaoloihin on päivitetty. Ohjeen tavoitteena on henkilöstön tukeminen takaisin työhön sairausloman jälkeen, sairauslomien lyhentäminen ja mahdollisuus ennaltaehkäistä pitkiä sairauslomia.

Ulkoiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	49 309	43 900	47 295	-3 395
Toimintakulut	-497 588	-551 300	-515 233	-36 067
Toimintakate	-448 279	-507 400	-467 938	-39 462

Sisäiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	294 203	0	339 555	-339 555
Toimintakulut	-41 378	-19 300	-45 834	26 534
Toimintakate	252 825	-19 300	293 722	-313 022

Ulkoiset ja sisäiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	343 512	43 900	386 850	-342 950
Toimintakulut	-538 967	-570 600	-561 067	-9 533
Toimintakate	-195 455	-526 700	-174 216	-352 483

Sosiaali- ja terveystoimet

Ulkoiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	0	0	2 933	-2 933
Toimintakulut	-8 142 700	-65 300	-98 005	32 705
Toimintakate	-8 142 700	-65 300	-95 073	-29 773

Sisäiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	0	0	-290	290
Toimintakate	0	0	-290	290

Ulkoiset ja sisäiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot.2023	Erotus
Toimintatuotot	0	0	2 933	-2 933
Toimintakulut	-8 142 700	-65 300	-98 295	32 995
Toimintakate	-8 142 700	-65 300	-95 363	30 063

Puhtaus- ja ruokapalvelut

Ulkoiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	318 959	0	456	456
Toimintakulut	-915 738	-517 500	-512 474	-5 025
Toimintakate	-596 779	-517 500	-512 018	-5 481

Sisäiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	245 672	517 600	248 612	268 987
Toimintakulut	-57 923	-52 000	-49 744	-2 256
Toimintakate	187 749	465 600	198 868	266 732

Ulkoiset ja sisäiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	564 631	517 600	249 068	268 532
Toimintakulut	-973 661	-569 500	-562 219	-7 281
Toimintakate	-409 030	-51 900	-313 150	261 250

Kunnanhallitus, ulkoiset tuotot ja kulut yhteensä

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	409 001	52 400	58 679	-6 279
Toimintakulut	-10 294 299	-1 840 700	-1 772 265	-68 434
Toimintakate	-9 885 297	-1 788 300	-1 713 586	-74 714

Kunnanhallitus, sisäiset tuotot ja kulut yhteensä

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	539 875	517 600	588 168	-70 568
Toimintakulut	-161 500	-75 400	-138 965	63 565
Toimintakate	378 375	442 200	449 202	-7 002

Kunnanhallitus, ulkoiset ja sisäiset tuotot ja kulut yhteensä

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	948 876	570 000	646 847	-76 847
Toimintakulut	-10 455 799	-1 916 100	-1 911 231	-4 869
Toimintakate	-9 506 922	-1 346 100	-1 264 384	-81 716

1.11.4 Sivistys- ja hyvinvointilautakunta

1.11.4.1 Varhaiskasvatus

Päämäärät 2023:

Henkilöstön kehittyminen mahdollistuu

Kolmitasoinen tuki vahvistuu

Varhaiskasvatuksen hallinto selkeytyy

Laadun arviointi kehittyy

Yhteistyö toteutuu

Mittarit:

Kehityskeskustelut kerran vuodessa.

Yhteinen koulutuspäivä.

Mahdollisuus osallistua koulutuksiin mielenkiinnon mukaan. Koulutuksiin osallistujien määrän seuranta.

Lasten vasut on tehty ja huoltajien kanssa keskusteltu. Vasut on tarkistettu vähintään kerran vuodessa.

Lasten havainnointi suoritetaan kolme kertaa vuodessa.

Kunnalla on varhaiskasvatuksen erityisopettaja (noin 40 % työajasta VEO:n tehtäviä).

Henkilökunta perehdytetään tue vaiheisiin ja asiakirjoihin.

Henkilökunta saa ohjausta tuen käytännön toteuttamiseksi.

Varhaiskasvatusjohtajan työnkuva erkanee sivistysjohtajan työnkuvasta.

Varhaiskasvatuksesta vastaa varhaiskasvatuspäällikkö-varhaiskasvatuksen erityisopettaja.

Vastaavan varhaiskasvatuksen opettajan virka poistuu ja se muutetaan varahenkilön tehtäväksi.

Sivistystoimen hallinnossa työskentelevillä on tehtynä ajantasainen kirjallinen työnkuva.

Varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelma arvioidaan keväisin ja uusi tehdään syksyisin.

Varhaiskasvatuksen digitaalisen laadunarviointiohjelma Valssiin tutustutaan ja se otetaan käyttöön vaiheittain.

Asiakastyytyväisyyskyselyn teko vuosittain.

Tiimisopimukset on tehty.

Päiväkodin henkilökunnan tiimipalaverit, iltapalaverit ja opettajapalaverit ovat vakiintunut käytäntö.

Perhepäivähoitajien kanssa pidetään iltapalaverit.

Toteuma 2023:

Kehityskeskustelut pidetty loppuvuodesta 2023 koko vakan henkilöstön kanssa.

Yhteinen koulutuspäivä järjestettiin koko varhaiskasvatukseen pe 19.5.2023. Aiheena positiivinen pedagogiikka ja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus varhaiskasvatuksessa.

Koulutuksiin on ollut mahdollista osallistua. Mahdollisuutta on käytetty vaihtelevalla kiinnostuksella. Esihenkilön vaihdosten vuoksi koulutusmääriä ei ole seurattu.

Lasten varhaiskasvatussuunnitelmat on pidetty syksyllä 2022 sekä tarkistettu keväällä 2023.

Lapsia havainnoidaan päivittäin, mutta kolmen kerran tehostettu havainnointilomakkeen täyttö ei ole toteutunut suunnitellulla tavalla.

Varhaiskasvatuspäällikkö-erityisopettajan virkayhdistelmä osoittautui mahdottomaksi. Loppuvuodesta 2023 alkaen erityisopetuksen palvelut on ostettu ostopalveluna.

Vasulomaketta on uudistettu. Tuen vaiheet ja kunnan käytänteet vaativat edelleen vakiinnuttamista. Henkilöstön vaihtuvuus aiheuttanut haasteita myös tämän osalta.

Marraskuusta 2023 lähtien ostopalveluerityisopettaja on ohjannut hyvin tuen käytänteissä.

Kunnassa perustettiin varhaiskasvatuspäällikön-varhaiskasvatuksen erityisopettajan virka alkaen 2023 tammikuussa. Työnkuva osoittautui hankalaksi, joten vuoden 2023 lopussa virka muutettiin varhaiskasvatuspäällikön viraksi ja laitettiin hakuun. Tehtävä erkani sivistysjohtajan työnkuvasta, mutta etsi vielä muotoaan.

Vastasi alkuvuodesta ja alkusyksystä. Tehtävänkuva tuli kuitenkin muuttaa pelkäksi varhaiskasvatuspäällikön viraksi.

Vastaavan varhaiskasvatuksen opettajan nimikemuutosta ei toteutettu vielä 2023 aikana, mutta sen muuttamissuunnitelmat aloitettiin.

Sivistystoimen hallinnossa työskentelevien työnkuvat kirjattiin ja päivitettiin osana TVA-prosessia. Rehtorin työnkuva määrittämättä.

Toimintasuunnitelma arvioitiin toimintakauden 2022-2023 osalta ja toimintakaudelle 2023-2024 laadittiin uusi suunnitelma.

Valssiin ei ollut aikaa tutustua henkilöstövaihdosten johdosta.

Asiakaskysely toteutettiin keväällä 2023. Vastaajina oli 21 huoltajaa.

Tiimisopimukset on täytetty uudelleen syksyn 2023 aikana ja loppuvuodesta asiasta vielä muistutettiin.

Tiimipalaverit toimivat 1 krt/vko ryhmittäin, iltapalavereja ollut 2-4 krt/ toimintakauden aikana. Opettajapalaverit suunniteltu pidettävän 1krt/kk, mutta eivät aina ole toteutuneet esimerkiksi poissaolojen takia.

Perhepäivähoitajien kanssa pidetty iltapalaveri viime vuonna 2-3 kertaa.

Ulkoiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	65 529	83 000	59 893	23 107
Toimintakulut	-879 285	-931 900	-868 077	-63 823
Toimintakate	-813 756	-848 900	-808 184	-40 716

Sisäiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-158 264	-162 400	-185 282	22 882
Toimintakate	-158 264	-162 400	-185 282	22 882

Ulkoiset ja sisäiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	65 529	83 000	59 893	23 107
Toimintakulut	-1 037 549	-1 094 300	-1 053 359	-40 941
Toimintakate	-972 020	-1 011 300	-993 465	-17 835

1.11.4.2 Peruskoulutus ja opetustoimen hallinto

Päämäärät 2023:

Sivistystoimen hallinnon kehittäminen

Perusopetuksen henkilöstön työhyvinvoinnin edistäminen

Oppilaiden hyvinvoinnin edistäminen

Kunta järjestää laadukasta, opetussuunnitelman mukaista perusopetusta vuosiluokille 1–9 (yleis- ja erityisopetus).

Oppilashuoltopalvelut Vastuu siirtyy FSHKY:ltä uudelle HYVINVOINTIALUEELLE (kouluterveydenhoitaja, koulupsykologi ja koulukuraattori) toteutetaan kustannustehokkaasti ja laadukkaasti.

Yhteistyö sivistystoimen, sosiaalitoimen ja lasten ja nuorten psykiatrisen kesken poliklinikan rakentuu edelleen laadukkaammaksi.

Seudullinen yhteistyö

Perusopetuksen henkilöstön koulutus

Yhteistyö nuorisotoimen ja perusopetuksen kesken rakentuu laadukkaammaksi

Yhteistyö Ankkuritiimin ja opetustoimen kesken pysyy aktiivisena

Mittarit:

Työnkuvien selkeyttäminen edelleen
Sivistysjohtajan työnkuvan määrittäminen
Sivistystoimen johtoryhmä kokoontuu säännöllisesti vähintään joka toinen kuukausi
Kehityskeskustelut pidetään vuosittain.
Rehtori HY+:n Hallintaa ja Hyvinvointia valmennuksessa
- Huomaa Hyvä- koulutus
- MOK: hyvinvointi
- Tunnetaitotunnit
- Friends, Lions Quest, Huomaa Hyvä
Yleisopetus tapahtuu enintään 25 oppilaan ryhmissä. Lisäksi pienryhmäopetusta ja laaja-alaista erityisopetusta molemmissa yksiköissä.
Erityisen ja tehostetun tuen oppilaat saavat erityisopetusta henkilökohtaisten suunnitelmiensa mukaisesti
Oppilashuollon palveluiden siirtymistä hyvinvointialueelle seurataan tarkasti, palvelun laatua arvioidaan, kiusaamiskysely, terveystarkastus
Koulu on aktiivisessa yhteistyössä edellä mainittujen kanssa
Osallistutaan edelleen seudulliseen opetussuunnitelmatyön kehittämissuunnitelmaan
Yhteinen suunnittelu ja koulutuspäivä, osallistuminen ammatilliseen täydennyskoulutukseen kk-ohjaajille ja opettajille
Rehtori valmennuksessa Hallintaa ja Hyvinvointia
Huomaa Hyvä- koulutus
Yhteiset konkreettiset teot
Koulu jatkaa yhteistyötä Forssassa toimivan Ankkuri-tiimin kanssa

Toteuma:

Tehtäviä selkeytettiin mm. koulukuljetusten osalta. Tarvetta edelleen on.
Rehtorin työnkuva määrittämättä, työkuorma ei mahdu työpäiviin.
Sivistys- ja hyvinvointijohtajan työnkuva on määritetty osana TVA-prosessia. Työmäärä ei meinaa mahtua työtunteihin.
Sivistystoimen johtoryhmä ei kokoontunut aivan näin säännöllisesti. Syynä henkilöstövaihdokset ja niiden aiheuttama työkuorma.
Kehityskeskustelut 2023 osalta pidetty vuoden 2024 tammi-helmikuussa.
Koulutus toteutui. Henkilöstön kuormitusta pyritti vähentämään kokouskäytäntöjen ja koulun rakenteiden tiivistämisellä ja perustehtävään keskittymällä ja ylimääräisiä töitä lisäävien esim. kyselyjen karsimisella. Huomaa hyvä toteutumatta
MOK hyvinvointiteema toteutui hyvin.
Tunnetaitotunnit toteutetaan edelleen joka luokka-asteella
Koulunuorisotyöntekijä pitää Friends-tunteja
Suurimmat yksittäiset ryhmät olleet 6.lk 27 oppilaan ryhmiä. LV 24-25 jaetaan pysyvästi A j B luokiksi. Pienryhmäopetus jatkuu ja palvelee myös osittain yleisopetuksen tuen tarpeisia oppilaita.
Tukitoimien suuntautuessa tuen vahvemmille tasoille jää osa tehostetun ja yleisen tuen oppilaiden suunnitellusta tuesta toteutumatta.
Opiskelu- ja elämäntilanteen osalta palautetta Oma Hämeeseen on annettu erityisesti riittämättömien koulupsykologiresurssien ja jatkuvan työntekijän vaihtuvuuden osalta.
Kiusaamiskyselyt on laadittu.
Sivistystoimen sisäinen yhteistyö on kehittynyt mm. koulunuorisotyön ja yhteisten tapaamisten myötä. Yhteistyössä Oma Hämeen kanssa on parannettavaa.
Rehtori ollut säännöllisesti mukana OPS-työryhmän kokouksissa, seutukunnallinen yh-

teistyö muutenkin tärkeää; pienen kunnan rehtorin työn kannalta tärkeä verkosto. Rehtoreiden säännöllisiä kokouksia voisi jatkaa aktiivisemmin.
 Suunnittelupäivä syyslukukauden alussa sisältää paljon asiaa. Kaksi päivää tarpeen.
 2 opettajaa käynyt Nepsy-koulutuksessa.
 2 kk-ohjaajaa käynyt JHL:n järjestämässä Nepsy-koulutuksessa.
 ½ VESO kunnantalolla ulkopuolinen työyhteisökouluttaja.
 Muita yksittäisiä webinaareja opettajille tai ohjaajille.
 Koulutustarvetta on. Innokkuus jakaantuu epätasaisesti. Olisi syytä laatia rakennetta henkilöstön jatkokoulutautumiselle.
 Rehtorin koulutus toteutui.
 Huomaa hyvä koulutusta ei ehditty toteuttaa.
 Koulunuorisotyö kehittynyt, koulunuoristyöntekijä koululla aktiivinen. Nuorisotyöntekijä tekee nuorisotyötä koululla kolmena päivänä viikossa ja noin 30 % hänen täydestä työajastaan on suunnattu koulunuorisotyöhön.
 Osallistuttu yhteistapaamiseen ja kontaktoitu ja konsultoitu yksittäisissä tilanteissa.

Ulkoiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	22 119	26 200	33 096	-6 896
Toimintakulut	-2 165 920	-2 186 700	-2 341 671	154 971
Toimintakate	-2 143 801	-2 160 500	-2 308 575	148 076

Sisäiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-422 095	-546 300	-477 985	68 315
Toimintakate	-422 095	-546 300	-477 985	68 315

Ulkoiset ja sisäiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	22 119	26 200	33 096	-6 896
Toimintakulut	-2 588 015	-2 733 000	-2 819 656	86 656
Toimintakate	-2 565 896	-2 706 800	-2 786 561	79 761

1.11.4.3 Muut koulutuspalvelut

Päämäärät 2023:

Jokiläänin kansalaisopisto järjestää laadukasta ja monipuolista opetusta Ypäjällä. Musiikkiopistopalvelut hankitaan Lounais-Hämeen musiikkiopistosta (Forssa) sekä Loimaan musiikkiopistosta.

Mittarit:

Ypäjän kunnan edustajat osallistuvat ohjausryhmän tapaamisiin.

Jokiläänin kansalaisopiston opiskelijamäärät kasvavat

- Ypäjäläisten osallistujien määrä kansalaisopiston toiminnassa kasvaa (v. 2022: 488 osallistujaa)
 - Toteutuneiden kurssien ja tuntien määrä kasvaa (2022 kurssit 52/62; tunnit 1037/1181)
- Oppilaspaikkoja on varattu kummastakin musiikkiopistosta.

Toteuma 2023:

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja on osallistunut kumpaankin vuonna 2023 pidettyyn ohjausryhmän tapaamiseen. Muut edustajat eivät aina ole olleet paikalla.

Ypäjällä pidettyjen kurssien osallistujamäärä kasvoi noin 60 henkilöllä (549 osallistujaa vuonna 2023)

Toteutuneiden kurssien määrä laski kuudella kurssilla (46/59 kurssia vuonna 2023) ja tuntien määrä laski noin 20 tunnilla (1016,5/1099).

Kummassakin musiikkiopistossa oli ypäjäläisiä opiskelijoita.

Ulkoiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-117 332	-127 000	-102 580	-24 420
Toimintakate	-117 332	-127 000	-102 580	-24 420

Sisäiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-17 203	-4 300	-13 991	9 691
Toimintakate	-17 203	-4 300	-13 991	9 691

Ulkoiset ja sisäiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-134 535	-131 300	-116 571	14 729
Toimintakate	-134 535	-131 300	-116 571	-14 729

1.11.4.4

Kirjasto

Päämäärät 2023:

Louna-kirjastojen seutukunnallinen yhteistyö jatkuu.

Omatoimikirjaston käyttö kasvaa

Taukotilahanke toteutuu

Seutukirjasto-hanke

Kirjasto on monipuolinen tapahtumapaikka

Yhteistyötä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa lisätään

Mittarit:

Sivistysjohtaja osallistuu Louna-kirjaston palaveriin.

Omatoimiaikaan asioiden kävijöiden määrä kasvaa.

Kirjasto toimii erätaukokeskustelun yhtenä järjestäjänä.

Sivistysjohtaja osallistuu Taukotilahankkeen tapaamisiin.

Seutukirjastohankkeelle saadaan virallinen päätös.

Kirjaston järjestämät tapahtumat lisääntyvät ja kirjasto osallistuu myös muiden sivistystoimen hallinnonalan tapahtumiin.

Perusopetuksen 1.-luokkalaiset saavat kirjastolta kirjat.

Varhaiskasvatus vieraillee kirjastossa säännöllisesti ja osa vierailusta on ohjattua.

Toteuma 2023:

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja osallistui aktiivisesti Louna-kirjaston palaveriin, joita on pidetty noin kerran kuussa.

Omatoimikirjasto avattiin maaliskuun loppupuolella vuonna 2022. Kyseisen vuoden aikana omatoimikirjastoa käytti 749 asiakasta eli noin 79 hlö/kk. Vuonna 2023 omatoimiaikana kirjastoa käytti yhteensä 1610 henkeä eli noin 134 hlö/kk. Omatoimeja käyttävien asiakkaiden määrä on kasvanut. Kirjasto organisoi kuntaan lisää Erätauko-keskustelujen vetäjiä, jotka auttoivat pitämään Erätauko-keskustelun hankkeen nimissä nuorille.

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja osallistui aktiivisesti Taukotila-hankkeen palaveriin, joita on pidetty noin kerran kuussa.

Seutukirjastohankkeelle saatiin päätös. Kunnat eivät lähde seutukirjastohankkeen mukaiseen yhden hallinnon seutukirjastoon.

Kirjastossa vieraili kaverikoira hyvinvointiviikolla toukokuussa.

Perusopetuksen 1.-luokkalaiset saivat kirjastolta kirjat.

Varhaiskasvatus on vierailut kirjastossa (vakaryhmät, perhepäivähoito ja esiopetus). Kirjastovierailija on ohjannut mm. kirjaston käytössä

Ulkoiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	568	500	684	-184
Toimintakulut	-92 813	-92 600	-97 733	5 133
Toimintakate	-92 244	-92 100	-97 049	4 949

Sisäiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-57 401	-51 100	-66 524	15 424
Toimintakate	-57 401	-51 100	-66 524	15 424

Ulkoiset ja sisäiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	568	500	684	-184
Toimintakulut	-150 214	-143 700	-164 257	20 557
Toimintakate	-149 646	-143 200	-163 573	20 373

1.11.4.5 Kulttuuritoimi

Päämäärät 2023:

Kunnan kulttuuritoimintaa suunnataan eri-ikäisille kuntalaisille. Yhteistyötä seurakunnan ja järjestöjen kanssa pidetään yllä. Kotiseutumuseon aukiolo kesällä vakiinnutetaan.

Mittarit:

Pertun päivät ja Ypäjän yö järjestetään ja kaiken ikäiset osallistujat huomioidaan tapahtuman suunnittelussa.

Lapsille, nuorille, työkäisille ja vanhemmalle väestölle järjestetään kaikille omanlaista kulttuuritapahtumaa.

Kulttuuriasioissa järjestetään tapaamisia kunnassa toimivien järjestöjen sekä seurakunnan kanssa.

Kotiseutumuseo on auki kesällä ainakin kolme viikkoa.

Toteuma 2023:

Pertun päivät ja Ypäjän yö järjestettiin. Tapahtuman esiintyjien valinnassa huomioitiin lapset, nuoret ja varttuneempi väestö. Lapsille oli osoitettu omaa ohjelmaa (seurakunta mukana). Nuoret oli huomioitu omalle alueelleen kahvilan ja mopoparkin muodossa (yhdessä Asenne ry:n kanssa)

Järjestettiin

- Musiikkisirkusesitys Säilättäret, yhdessä musiikkiteatterin kanssa
- Tangomarkkinoiden Finaaliin linja-autokuljetus+ liput, yhdessä Kulttuuripuomin kanssa
- Mikko Mäkeläisen konsertti, yhdessä seudullisen EPT:n kanssa
- Joulunavaus, jonka ohjelmassa otettiin huomioon kaikenikäiset

Seurakunta ja eläkeliitto mukana mm. Pertun päivien suunnittelussa ja toteutuksessa.

Kotiseutumuseo oli auki kesällä 3 viikkoa.

Ulkoiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-29 854	-28 800	-27 795	-1 005
Toimintakate	-29 854	-28 800	-27 795	-1 005

Sisäiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-44 935	-36 800	-48 072	-11 272
Toimintakate	-44 935	-36 800	-48 072	-11 272

Ulkoiset ja sisäiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-74 789	-65 600	-75 866	10 266
Toimintakate	-74 789	-65 600	-75 866	10 266

1.11.4.6 Liikunta ja ulkoilu

Liikunnan edistäminen on suunnitelmallista.
Kunnassa tarjotaan monipuolisia ja ilmaisia omaehtoisen liikkumisen mahdollisuuksia eri ikäisille kuntalaisille.
Kunnan, seurojen ja järjestöjen yhteistyö toimii
Erityisliikunnan tarjonta turvataan

Mittarit 2023:

Kunnassa toimii poikkihallinnollinen työryhmä, jossa käsitellään liikunnan edistämistä. Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat lautakuntapäätösten vaikutusten ennakkoarviointiin (EVA). Vaikutusten ennakkoarviointiprosessissa on kuultu kuntalaisia. Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa. Liikunnanohjaajan järjestämä ilmainen nuorten liikuntaneuvonta vakiintuu ja tavoittaa nuoria. Liikunnanohjaajan aikuisille järjestämä ilmainen neuvontamäärä kasvaa. Kunnan ilmaisia liikuntapaikkoja ja mahdollisuuksia kehitetään edelleen. Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen. (hyte-kerroin) Luodaan yhteinen liikuntakalenteri, josta näkee eri toimijoiden järjestämä liikunta. Ohjattua liikuntaa järjestään kunnan alueella laajasti eri ikäisille. Erityisliikuntaa järjestetään seutukunnallisena yhteistyönä.

Toteuma:

Kunnan hyte-ryhmässä käsitellään säännöllisesti liikuntaan ja liikunnan edistämiseen liittyviä asioita. Kunnassa ei ole otettu käyttöön ennakkovaikutusten arviointia. Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma ei ennättänyt valmistua vuoden 2023 aikana. Kunnassa on vakiintunut nuorten liikuntaneuvonta ja nuoret ottivat yhteyttä liikuntaneuvontaan hyvin vuonna 2023. Nuoria asiakkaita vuonna 2023 oli 11 kpl joko liikuntaneuvonnassa tai yksilöllisessä liikunnanohjauksessa. Aikuiset ottivat yhteyttä liikuntaneuvontaan ja yksilölliseen liikunnanohjauspalveluun tasaisesti ympäri vuotta 2023. Palvelun käyttäjinä oli nuoria aikuisia, työikäisiä ja eläkeläisiä. Liikunnanohjaukseen tai neuvontaan osallistui 23 työikäistä ja 16 eläkeläistä. Pertunmäen liikuntapuistoon valmistui uusi kaukalo 2023. Kaukalo on talvella luistel- ja jääpeli-käytössä. Kesällä kaukalossa voi pelata mm. tennistä, sählyä ja korista. Ulkoilureittejä paranneltiin kunnan alueella. Kuntaan rakennettiin uusi pitkä maastopyöräilyreitti ja talastuvan reitille uusittiin pitkospuut sekä taukopaikkojen esteettömyyttä paranneltiin. Opasteita sekä näkyvyyttä reiteille ja taukopaikoille lisättiin. Liikuntaseurat ja kunnat ovat edustettuina kunnan laajennetussa hyte-ryhmässä. Liikuntakalenteria ei saatu luotua vuoden 2023 puolella, vaan vasta 2024 alussa. Kunnan alueella järjestetään laajasti liikuntaa eri toimijoiden toimesta. Kunta itse järjesti lähinnä liikuntaneuvontaa ja liikunnanohjausta. Erityisliikunnan palvelut ostettiin vuonna 2023 Forssan kaupungilta.

Ulkoiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	2 130	1 000	2 265	-1 265
Toimintakulut	-70 279	-77 200	-64 173	-13 027
Toimintakate	-68 149	-76 200	-61 908	-14 292

Sisäiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	0	0	0	-
Toimintakulut	-97 726	-109 200	-126 229	17 029
Toimintakate	-97 726	-109 200	-126 229	17 029

Ulkoiset ja sisäiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	2 130	1 000	2 265	-1 265
Toimintakulut	-168 005	-186 400	-190 402	4 002
Toimintakate	-165 875	-185 400	-188 137	2 737

1.11.4.7

Nuorisotyö

Päämäärät 2023:

Nuorisotyötä järjestetään 6-29-vuotiaille lapsille ja nuorille laadukkaasti.

Vahvistetaan monialaista toimintaa ja yhteistyötä.

Etsivää nuorisotyötä kehitetään.

Erityisnuorisotyötä kehitetään.

Nuorten osallisuutta lisätään.

Mittarit:

Haavin aukioloajat vakiintuvat noin 20 nuoreen per ilta.

Nuorisotyötä järjestetään kaiken ikäisille nuorille.

Kesäleirit järjestetään perusopetusikäisille.

Nuorisotyöntekijät osallistuvat koulutuksiin.

Nuorisotyöntekijöillä on tehtävään soveltuva koulutus.

Nuorisotyöntekijöiden työnkuvat päivitetään ajan tasalle.

Nuorisolain mukainen nuorten ohjaus- ja palveluverkosto vakiinnutetaan osaksi nuorisotyötä joko kunnallisesti tai seutukunnallisesti.

Vahvistetaan ja lisätään koulunuorisotyön tuntimäärää.

Etsivä nuorisotyö tekee yhteistyötä työpajatoiminnan kanssa.

Etsivä nuorisotyöntekijä osallistuu koulutuksiin.

Etsivä nuorisotyöntekijä osallistuu seutukunnallisiin tapaamisiin.

Etsivän nuorisotyön asiakkuudet kirjataan ParEnt-järjestelmään ja asiakkuuksien määriä seurataan.

Etsivän nuorisotyön määrää pyritään lisäämään.

Erityisnuorisotyön toimintatavat selkeytetään ja kirjataan.

Nuorisotoiminnasta järjestetään kyselyitä nuorille ja nuorten mielipiteitä kuunnellaan heitä koskevilla asioilla.

Nuorisovaltuusto toimii aktiivisesti.

Nuorisovaltuuston jäsenet osallistuvat toimielimien kokouksiin.

Toteuma 2023:

Haavin aukiolot ovat vakiintuneet ja nuoria käy noin 15-25 per ilta.

Nuorisotyötä on järjestetty säännöllisesti 6-29-vuotiaille nuorille, niin säännöllisen viikko-toiminnan kuin erilaisten retkien ja leirien muodossa.

Järjestimme suunnitellusti kaksi kesäleiriä 6-10-vuotiaille ja 10-13-vuotiaille.

Nuorisotyöntekijät osallistuivat ahkerasti lyhyempiin ajankohtaisiin koulutuksiin sekä verkostoitumispäiville.

Molemmat nuorisotyöntekijät ovat päteviä tehtävänsä.

Nuorisotyöntekijöiden työnkuvat päivitettiin TVA-prosessin yhteydessä.

Nuorisotoimessa on otettu valtakunnallinen Kuntaliiton nuorisotyönsovellus NuoDo, jolloin tilastointia kävijöistä on helpompi pitää.

Ohjaus- ja palveluverkoston seudullisesta yhteistyöstä käytiin keskustelua. Kunnallisen ohjaus- ja palveluverkoston pystytys vakiinnutetaan vuoden 2024 aikana.

Koulunuorisotyötä tehdään vähintään 12 tuntia viikossa ja se on vakiintunut koulumaa-ilmaan. Sen johdosta on tuntityöntekijä nuorisotilalla 12 tuntia viikossa. Koulunuorisotyöntekijä pitää seitsemäsluokkalaisille FRIENDS-tunteja ja on osana koulun arkea.

Etsivä nuorisotyö teki yhteistyötä vuoden lopulla erityisesti nuorten työpajan kanssa, joka aloitti loppuvuodesta toimintansa Ypäjällä.

Etsivä nuorisotyöntekijä on osallistunut lyhyempiin ajankohtaisiin koulutuksiin työaikaansa puitteissa.

Erityisnuorisotyöntekijän on osallistunut seutukunnallisiin tapaamisiin etsivän nuorisotyöntekijän roolissa.

Asiakkuudet on kirjattu ParEnt-järjestelmään säännöllisesti.

Etsivän nuorisotyön määrää ei ole saatu lisättyä. Keinoja nuorten tavoittamiseksi mietitään yhdessä mm. Ohjaamon ja nuorten työpajan kanssa ja kehitetään edelleen.

Erityisnuorisotyöntekijän työnkuva on kirjattu TVA-prosessin yhteydessä. Tehtäväkuva kehitetään edelleen.

Kyselyitä on järjestetty säännöllisesti joko sähköisesti tai paperisesti nuorisotilalla. Kyselyiden avulla olemme saaneet ajankohtaista informaatiota nuorten ajatuksista ja mielipiteistä.

Nuorisovaltuusto kokoontuu vähintään 10 kertaa vuodessa, sen lisäksi he osallistuvat erilaisiin koulutuksiin (kuten Nuva ry:n aktiivipäiviin sekä Nuva ry:n järjestämään omaan personoituun koulutukseen) ja kokouksiin, sekä heillä on paikka kunnan hallintoelimissä ja he osallistuvat niihin.

Ulkoiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	14 232	23 500	21 400	2 100
Toimintakulut	-65 533	-109 500	-95 206	- 14 294
Toimintakate	-51 301	-86 000	-73 806	- 12 194

Sisäiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-23 045	-34 900	-22 523	-12 377
Toimintakate	-23 045	-34 900	-22 523	-12 377

Ulkoiset ja sisäiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	14 232	23 500	21 400	2 100
Toimintakulut	-88 578	-144 400	-117 729	- 26 671
Toimintakate	-74 346	-120 900	-96 329	- 24 571

1.11.4.8

Hyvinvointityö

Päämäärät 2023:

Hyvinvointityö on suunnitelmallista

Raportoidaan kuntalaisten elintapoja (hyte-kerroin)

Väestön hyvinvointia ja terveyden edistämistä seurataan (hyte-kerroin)

Kunnassa on hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiantuntijuutta (hyte-kerroin)

Hyvinvointityö näkyy konkreettisesti kunnan toiminnassa

Mittarit 2023:

Kunnan hyvinvointisuunnitelma ja -kertomus valmistuvat.

Valtuustolle laaditaan vuosittain hyvinvointiraportti.

Määritellään mittarit, joiden avulla seurataan kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteutumista.

Kunnassa toimii hyvinvointikoordinaattori.

Kunnassa toimii sivistys- ja hyvinvointijohtaja.

Kuntalaisille järjestetään hyvinvointiin liittyviä tapahtumia.

Toteuma:

Kunnan hyvinvointisuunnitelmaa ja kertomusta valmisteltiin vuoden 2023 aikana ja valtuustoon se menee vuoden 2024 puolella.

Kunnan laajan hyvinvointikertomuksen ja suunnitelman valmistuminen meni vuoden 2024 puolelle.

Kunnan laajan hyvinvointikertomuksen ja suunnitelman valmistuminen meni vuoden 2024 puolelle.

Kunnassa toimii hyvinvointikoordinaattori, jonka työpanoksesta noin 50 % suuntautuu hyte-työhön. Kunnassa toimii sivistys- ja hyvinvointijohtaja, jonka työpanoksesta noin 30 % suuntautuu hyte-työhön.

Hyvinvointiviikko toukokuussa

Pertun päivät ja Ypäjän yö elokuussa

KJ kävely

Joulun avaus

Ulkoiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	0	-12 700	-32 782	20 082
Toimintakate	0	-12 700	-32 782	20 082

Sisäiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	0	0	-337	337
Toimintakate	0	0	-337	337

Ulkoiset ja sisäiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	0	-12 700	-33 119	20 419
Toimintakate	0	-12 700	-33 119	-20 419

SIVISTYS- JA HYVINVOINTILAUTAKUNTA, ULKOISET TUOTOT JA KULUT YHTEENSÄ

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	EROTUS
TOIMINTATUOTOT	104 578	134 200	117 338	16 862
TOIMINTAKULUT	-3 421 015	-3 566 400	-3 630 017	63 617
TOIMINTAKATE	-3 316 437	-3 432 200	-3 512 680	80 480

SIVISTYS- JA HYVINVOINTILAUTAKUNTA, SISÄISET TUOTOT JA KULUT YHTEENSÄ

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	EROTUS
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	-
TOIMINTAKULUT	-820 670	-945 000	-940 942	-4 058
TOIMINTAKATE	-820 670	-945 000	-940 942	-4 058

SIVISTYS- JA HYVINVOINTILAUTAKUNTA, ULKOISET JA SISÄISET TUOTOT JA KULUT YHTEENSÄ

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	EROTUS
TOIMINTATUOTOT	104 578	134 200	117 338	16 862
TOIMINTAKULUT	-4 241 686	-4 511 400	-4 570 959	59 559
TOIMINTAKATE	-4 137 107	-4 377 200	-4 453 621	76 421

1.11.5 Teknisen lautakunnan lupajaosto**1.11.5.1 Lupa- ja valvontapalvelut****Päämäärät 2023:**

Ypäjäläinen rakennettu ympäristö ja maaseutu on terveellinen, turvallinen, puhdas ja viihtyisä asua sekä harjoittaa yritystoimintaa. Ympäristö ja olosuhteet vastaavat käyttäjien tarpeita parhaalla mahdollisella tavalla.

Rakentamisen ja ympäristötoimen seudullinen yksikkö antaa alaan liittyvää palvelua ja neuvontaa asiantuntevasti ja asiakkaiden tarpeita vastaavasti.

Ympäristön käyttöä, rakentamista ja tilaa seurataan mahdollisia ongelmatilanteita ennaltaehkäisten.

Mittarit:

Ypäjän asukasluku on lähtenyt kasvuun.

Rakennus- ja ympäristölupahakemukset käsitellään viivytyksettä, yksittäinen tavanomainen rakennuslupa 14 vuorokauden sisällä saapumispäivästä päätöksen antopäivään.

Sähköinen rakennuslupahakemus ja -käsittelyjärjestelmä otetaan käyttöön vuoden 2023 aikana. Ympäristökatselmuksia pidetään tarpeen mukaan.

Toteuma 2023:

Rakentamisen lupapäätöksiä on tehty 13 kpl, toimenpideilmoituksia 1 kpl ja maisematyölupia on käsitelty 1 kpl ja katselmuksia on pidetty 46 kpl.

Rakennuslupien keskimääräinen käsittelyaika on ollut 15 pv, kaikkien lupien keskimääräinen käsittelyaika on ollut 10,8 pv.

Rakennusvalvonta on osallistunut PikuPate hankkeeseen liittyen rakennusten osoite- ja rekisteritietojen korjaukseen Maanmittauslaitoksen laatuanalyysin pohjalta.

Sähköinen rakennuslupahakemus ja -käsittelyjärjestelmä on otettu käyttöön, Ypäjän kunnan sähköisen arkistoinnin puuttumisen johdosta lupa-asiakirjat tarvitaan vielä myös paperitulosteina.

Ympäristölupia on rauetettu 1 kpl, meluilmoituksia 1 kpl, nitraattiasetuksen mukaisia ilmoituksia on käsitelty 6 kpl, lausuntoja ja muita kannanottoja on valmisteltu 3 kpl, ympäristötoimen tarkastuksia on pidetty 22 kpl, jätehuollon valvontaan liittyviä tapauksia on ollut 7 kpl.

Ympäristökatselmus on pidetty 30.10.2023.

Forssan kaupungin seudullisen rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun toimintakatsaus 2023

Forssan kaupunki on vastannut rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun tehtävistä Forssan kaupungissa sekä Humppilan, Jokioisten, Tammelan ja Ypäjän kunnissa vuoden 2019 alusta lähtien. Yhteistoimintasopimuksen mukainen seurantaryhmä on kokoontunut kahdesti vuoden 2023 aikana ja lisäksi on ollut viranhaltijatapaamisia.

Seudullisessa rakennusvalvonnassa tehtiin rakennus- ja toimenpidelupa- sekä muita maankäyttö- ja rakennuslain mukaisia päätöksiä sekä ilmoitusmenettelynä käsiteltyjä ratkaisuja yhteensä 372 kappaletta. Forssan kaupungin maisematyöluvista 8 kpl on tehty yksikön ulkopuolella (kaupunginpuutarhuri). Rakennuslupien määrissä sekä laajuudessa esiintyy usein merkittäviäkin vuosittaisia kuntakohtaisia vaihteluita. Kokonaisuutena arvioiden kokonaislupamäärä asettui aiempia vuosia alemmalle tasolle (- 145 kpl).

Rakennusvalvonnassa toteutettiin erillisellä sopimuksella, muun työn salliessa, Humppilan kunnan asemakaava-alueen rekisterin päivitystyötä konsultin esiselvityksen pohjalta. Myös Ypäjälle tehtiin vastaavasti esiselvityksen pohjalta MML:n osoite- ja rekisteritietojen päivitystyötä.

Rakennuslupatoimenpiteistä aiheutuvia katselmuksia ja toimenpiteitä suoritettiin yhteensä 594 kpl. Suuruusluokaltaan katselmusmäärät ovat tavanomaista tasoa. Rakennusvalvonnan suoritteet 2023 sekä vertailu aiempiin vuosiin:

Rakennusluvut 2023							
Mittarit ja tunnusluvut		Forssa	Tammela	Jokioinen	Ypäjä	Humppila	Yhteensä
Rakennusluvut	kpl	65	70	22	8	11	176
Toimenpideluvat	kpl	46	23	16	5	4	94
Toimenpideilmoitukset	kpl	6	49	11	2	2	70
Maisematyöluvat	kpl	9	4	1	1	3	18
Muut luvat	kpl	0	7	4	0	3	14
Yhteensä/ Kunta	kpl	126	153	54	16	23	372
Suoritettuja katselmuksia	kpl	161	234	110	46	43	594

Rakennusvalvonta: Luvat ja ilmoitukset 2019-2023

	Forssa	Tammela	Jokioinen	Ypäjä	Humppila	Yhteensä
Vuosi/ kpl						
2024						
2023	126	153	54	16	23	372
2022	180	174	69	53	41	517
2021	178	220	90	49	66	603
2020	221	198	90	56	47	612
2019	172	175	107	47	46	547

Seudullinen ympäristönsuojelu on osallistunut vuoden 2023 aikana erilaisiin ilmastomuutokseen ja vihreään siirtymään liittyviin kokouksiin ja neuvotteluihin noin 20 kertaa. Yksi hankkeista on ollut ympäristöministeriön Kuntien ilmastoratkaisut - ohjelmaan perustuva Hämeen kuntien ilmastotyön spurtti – HÄSPI.

Luontoon ja vesiensuojeluun liittyviä kokouksia on ollut 11. Muiden hankkeiden ohjausryhmien kokouksia ja viranomaisten välisiä tilaisuuksia on ollut yhdeksän. Seudullinen ympäristönsuojelu on vastannut myös Tammelan Pyhäjärven valtakunnallisesta leväseurannasta kesän 2023 ajan.

Yhteistyössä Kanta-Hämeen pelastuslaitoksen kanssa aloitettiin öljysäiliörekisterin päivittämien. Kyselykirjeet lähetettiin kaikille rekisterissä oleville öljysäiliökiinteistöille Humppilassa, Jokioisilla ja Ypäjällä sekä pohjavesialueella oleville kiinteistöille Forssassa ja Tammelassa. Kirjeitä lähetettiin yhteensä 331 ja vastauksia saatiin 242. Selvitystyö jatkuu vuonna 2024.

Jätelaissa asetetaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle velvollisuus säännöllisesti valvoa toimintaa, jossa syntyy vaarallisia jätteitä. Vuonna 2023 valvontaprojekti kohdennettiin kaikkiin tiedossa oleviin autokorjaamoihin Tammelan, Humppilan ja Ypäjän alueilla. Käynnit tehtiin 18 korjaamoon ja kahteen kohteeseen ei aikataulullisista syistä onnistuttu menemään. Tammelassa käyntikohteita oli 10, Humppilassa 6 ja Ypäjällä 2.

Loimijoen ranta-alueen kiinteistöille lähetettiin tiedotteet jätevesien käsittelyyn liittyen: Jokioisille 19 kpl (vastauksia 74 %) ja Ypäjälle 27 kpl (85 %). Vastausten perusteella jätevesijärjestelmistä 62 % täyttää lain ja ympäristönsuojelumääräysten vaatimukset ja 38 %:lle on lähetetty ohjeet jätevesijärjestelmän kunnostamiseksi.

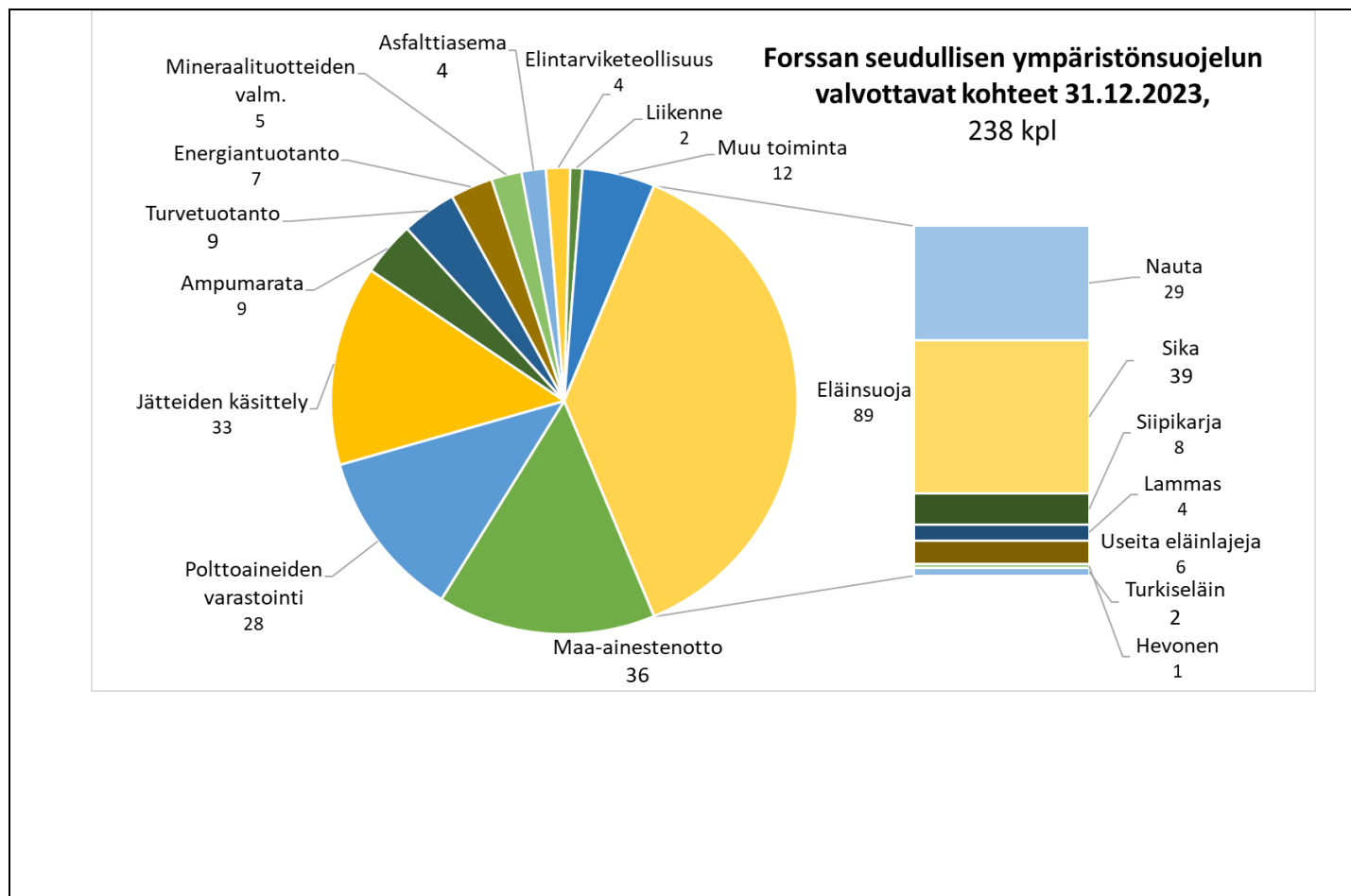
Ympäristönsuojelun mitatut suoritteet ovat alla olevassa taulukossa. Huomattavaa on, että taulukon tiedot eivät kuvaa koko toimintaa.

	Forssa	Humppila	Jokioinen	Tammela	Ypäjä		Yht. 2023	Yht. 2022	Yht. 2021	Yht. 2020	Yht. 2019
Forssan seudullinen ympäristönsuojelu toteutuma 2023											
Ympäristölupa, -ilmoitus tai rekisteröinti	5	1	1	3	0		10	10	18	27	22
Ympäristöluvan rauettaminen	0	0	1	0	1		2	32	-	-	-
Maa-aineslupa tai yhteislupa	1	1	0	6	0		8	1	8	4	5
Meluilmoitus (Frs ja Ypä vhp, muut ltk)	4	2	2	2	1		11	12	13	3	3
Jätelain 100 § mukainen päätös	1	0	0	1	0		2	0	6	5	3
Vesihuoltolain muk.vap.päätökset (Frs ja Ypä vhp, muut ltk)	3	5	0	1	0		9	1	14	69	10
YSL:n muk. Jätevesipäätökset (Frs ja Ypä vhp, muut ltk)	0	0	0	0	0		0	0	19	20	0
YS-määräysten soveltamispäätös	3	1	0	0	0		4	5	3	0	7
Nitraattiasetuksen mukaiset ilmoitukset	10	3	3	5	6		27	20	22	29	29
Maastoliikennelain mukainen asia MLL 30 § (Frs vhp, muut ltk)	0	0	0	0	0		0	0	1	3	0
Lausunnot ESAVI	4	0	1	2	0		7	9	14	5	13
Lausunnot muut viranomaiset, mm. kaavat, VhO, KHO	6	3	1	8	1		19	23	14	4	24
Muu ymp.suojelun valmisteleva asia	4	3	1	7	2		17	26	23	32	-
YSL: kunnan valvottavien laitosten tarkastukset	14	4	13	11	6		48	45	32	40	32
YSL: valtion valvottavien laitosten tarkastukset	6	0	0	6	0		12	-	-	-	-
Maa-aineslupavelvollisten kohteiden tarkastukset	4	5	2	4	0		15	20	9	20	17
Muut tarkastukset, mm. roskaamiset ja vesihuolto	18	14	9	25	16		82	45	49	33	21
Järjestetyn jätehuollon valvonta (pyynnöt jätehuoltoviran.)	7	3	2	10	7		29	-	-	-	-

Ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain mukaiseen valvontaan kuuluvien kohteiden kokonaismäärä on 238. Valvontasuunnitelman ja -ohjelman mukaisista tarkastuksista toteutui 83 %:

Forssa 74 %, Humppila 57 %, Jokioinen 100 %, Tammela 92 % ja Ypäjä 86 %.

	Forssa	Humppila	Jokioinen	Tammela	Ypäjä	Yhteensä
Valvottavat laitokset 31.12.2023						
Ympäristölupa tai -ilmoitus tai rekisteröinti -kohde	53	29	30	35	20	167
Maa-ainestenottokohde	5	9	5	16	0	35
Valtion ympäristölupakohde	18	4	3	9	2	36
yhteensä	76	42	38	60	22	238

Ulkoiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	16 184	16 500	7 032	9 468
Toimintakulut	-71 617	-84 600	-73 166	-11 434
Toimintakate	-55 433	-68 100	-66 134	-1 966

Sisäiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-4 031	0	-3 981	3 981
Toimintakate	-4 031	0	-3 981	3 981

Ulkoiset ja sisäiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	16 184	16 500	7 032	9 468
Toimintakulut	-75 648	-84 600	-77 147	-7453
Toimintakate	-59 464	-68 100	-70 115	2 015

1.11.6 Tekninen lautakunta

1.11.6.1 Yleiset alueet

Päämäärät 2023:

Liikenneväylien, puistojen, liikuntapaikkojen ja muiden yleisten alueiden hyvällä hoidolla pidetään kunta viihtyisänä.
Kuntalaisille tarjotaan laadukkaat sekä turvalliset puitteet liikkumiseen, liikuntaan ja muuhun ulkoiluun.

Mittarit:

- yleisten alueiden energiatehokkuuteen on kiinnitetty erityistä huomiota
- yleisten alueiden kunnossapitotasoa parannetaan
- yksityisteiden kunnossapitoavustukset maksetaan tiekunnille syyskuun loppuun mennessä
- infra-paikkatietohankkeen avulla osaltaan tehostetaan alueiden käyttöä ja kunnossapittoa
- yleisten alueiden ja välineiden kuntotarkastus on pidetty toukokuun loppuun mennessä
- Loimijoen moninaiskäyttöä edistetään seudullisesti
- yleisten teiden kehittämishankkeita on saatu Ely-keskuksen hankeohjelmiin

Toteuma:

Yleisten alueiden ja välineiden kuntotarkastus on pidetty 22.4.2023.
Ypäjän kunta on mukana Loimijoki-hankkeessa, jonka tavoitteena on mm. Loimijoen alueen vesientilan parantaminen.
Uudenmaan Ely-keskuksen ja Destian kanssa on pidetty neuvottelu teiden kunnossapitoon ja perusparantamiseen liittyvistä hankkeista.
Yhtenäiskoulun Kartanon ja Perttulan yksikköjen sekä Kurjenmäentien-Koskentie-Loimaantien-Forssantien risteysalueen liikenneturvallisuuteen liittyvä kehittämishanke toteutettiin yhteistyössä HAMK:n oppilaiden kanssa.
Yksityisteiden avustuksista on tehty päätökset lautakunnan kesäkuun kokouksessa.
Pikupate-hankkeessa on kartoitettu kunnan liikuntapaikat, ulkoilureitit ja leikkialueet.
Hankkeen yhteydessä päivitetään turvallisuussuunnitelmat, kartta-aineisto ja opasteet.
Hanke jatkuu kevääseen 2024.
Indiko-hankkeen yhteydessä kartoitetaan kunnan infraomaisuus ja tiedot viedään sähköisiin järjestelmiin, hanke jatkuu vuoden 2024 loppuun.

Ulkoiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	10 816	20 000	14 953	5 047
Toimintakulut	-256 461	-317 400	-280 747	-36 653
Toimintakate	-245 645	-297 400	-265 794	-31 606

Sisäiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	91 159	101 000	118 941	-17 941
Toimintakulut	-13 111	-300	-16 056	15 756
Toimintakate	78 048	100 700	102 885	-2 185

Ulkoiset ja sisäiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	101 975	121 000	133 894	-12 894
Toimintakulut	-269 572	-317 700	-296 803	-20 897
Toimintakate	-167 597	-196 700	-162 909	-33 791

1.11.6.2 Kiinteistöt

Päämäärät 2023:

Kunnan omistamat rakennukset ovat hyvässä kunnossa ja kiinteistön hoidossa huomioidaan kestävän kehityksen sekä vastuullisuuden periaatteet.

Kunnan omistamia metsätiloja hoidetaan metsätaloussuunnitelman mukaisesti niin, että metsänhoidossa on huomioitu myös alueiden monipuolinen virkistyskäyttö.

Kunnalla on tarjolla kysynnän mukaisesti tontteja, vuokra-asuntoja sekä toimitiloja.

Mittarit:

- yhteistyö Kanta-Hämeen hyvinvointialueen kanssa on lähtenyt hyvin käyntiin
- rakennusten energiatehokkuuteen on kiinnitetty erityistä huomiota
- valmistuskeittiöiden muutosselvitys laaditaan yhteistyössä ruokahuollon kanssa
- rakennusten kunnossapitotarveselvitys (PTS) on saatu valmiiksi
- vajaatuottoisia metsätiloja ja kiinteistöjä myydään talousarvion edellyttämässä laajuudessa
- tonttien myyntitoimintaa on tehostettu
- vajaatuottoisia huoneistoja myydään talousarvion edellyttämässä laajuudessa

Toteuma:

Sote-kiinteistöt on vuokrattu Kanta-Hämeen hyvinvointialueelle. Vuokrasopimuksista on neuvoteltu Kanta-Hämeen hyvinvointialueen henkilöstön kanssa, Ara-rahoitteisten rakennusten osalta vuokratasoja tullaan vielä tarkentamaan.

Ypäjän kunta on mukana Maakuntien tilakeskuksen Kuntien tilatieto -hankkeessa.

Simontie 1 A vesikatto saneeraukseen, Simontie 1 B ulko-ovi saneeraukseen, Perttulantie 14 A ja B ulko-ovi saneeraukseen sekä Kartanon koulun valaistus- ja ilmastointisaneeraukseen liittyvä työt on tehty.

Päiväkodin aurinkovoimala otettiin käyttöön toukokuussa.

Asuinhuoneistojen korjaustöitä on tehty asukkaiden vaihdon yhteydessä.

Muutamissa huoneistoissa on kosteusvaurion ja savuvahinkojen johdosta tehty laajempi huoneistosaneeraus. Ypäjän kunnan vuokra-asunnoissa on tupakointi kielletty 1.4.2023 alkaen.

Energiakatselmuksien ja energiatodistusten päivitys on tehty 14 rakennukselle, hanketta jatketaan ja vuonna 2024 energiakatselmuksia tehdään kaikille lopuille kunnan omistamille asunto- ja toimitilarakennuksille.

Ypäjän kunnan metsänhoitosuunnitelman päivitys valmistuu kesäkuussa.

Ulkoiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	1 247 574	1 182 400	1 261 387	-78 987
Toimintakulut	-894 305	-1 031 400	-1 039 604	-8 204
Toimintakate	353 269	151 000	221 783	-70 783

Sisäiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	407 364	420 500	436 100	-15 600
Toimintakulut	-58 637	-53 100	-57 209	4 109
Toimintakate	348 727	367 400	378 891	-11 491

Ulkoiset ja sisäiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	1 654 938	1 602 900	1 697 487	-94 587
Toimintakulut	-952 942	-1 084 500	-1 096 813	12 313
Toimintakate	701 996	518 400	600 674	-82 274

1.11.6.3 Vesihuoltolaitos

Päämäärät 2023:

Vesihuoltolaitoksen häiriötön vedenjakelu ja jätevesien johtaminen Loimaalle puhdistettavaksi on normaalioloissa varmistettu kaikille verkostoon liitetyille kiinteistöille.

Mittarit:

- infra -paikkatietohanke on käynnissä
- vedenjakelun toimintavarmuutta ja laatua on parannettu
- viemäriverkoston vuotovesien määrää on vähennetty
- Loimaan Vesi -liikelaitoksen ja Ypäjän kunnan vesihuoltolaitoksen yhteistoimintaa on edelleen kehitetty

Toteuma:

Loimijoen tulvimisen johdosta viemäriverkoston vuotovesien määrä lisääntyy lumen sulamisen yhteydessä.

Vedenjakelussa ei ole ollut merkittäviä häiriötilanteita, verkostovuotoja on ollut 4 kpl josta, joulukuun vuoto paikallistettiin tammikuussa 2024.

Infra-omaisuuden Indiko-paikkatietohankkeeseen liittyen on käynnistetty verkostokarttoitus ja verkostokarttatiedon täydentäminen. Työ jatkuu vuoden 2024 loppuun.

Ulkoiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	413 472	420 000	391 781	28 219
Toimintakulut	-242 239	-335 800	-297 562	-38 238
Toimintakate	171 234	84 200	94 219	-10 019

Sisäiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	43 241	43 800	39 091	4 709
Toimintakulut	-841	0	-4 367	4 367
Toimintakate	42 400	43 800	34 724	9 076

Ulkoiset ja sisäiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	456 714	463 800	430 872	32 928
Toimintakulut	-243 080	-335 800	-301 929	-33 871
Toimintakate	213 634	128 000	128 943	-943

1.11.6.4 Palo- ja pelastuspalvelut

Päämäärät 2023:

Ypäjän kunta on turvallinen ja terveellinen asuin- ja toimintaympäristö asukkaille ja yrityksille.

Mittarit:

- onnettomuustilastojen mukaan onnettomuudet vähenevät

Toteuma:

Ypäjän paloaseman kalustossa ja miehistöpalveluissa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia.

Vuonna 2023 on sattunut 4 henkilövahinkoja aiheuttanutta liikenneonnettomuutta.

Vuonna 2021 onnettomuuksia oli 2 kpl ja 2022 ei tilastotietojen mukaan sattunut yhtään henkilövahinkoja aiheuttanutta onnettomuutta.

Ulkoiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	64 081	0	-18 636	18 636
Toimintakulut	-159 558	-4 400	-164	4 236
Toimintakate	-95 477	-4 400	-18 800	14 400

Sisäiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-4 891	0	1 132	1 132
Toimintakate	-4 891	0	-1 132	1 132

Ulkoiset ja sisäiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	64 081	0	-18 636	18 636
Toimintakulut	-164 449	-4 400	-1 296	-3 104
Toimintakate	-100 368	-4 400	-19 932	15 532

1.11.6.5 Muut tekniset palvelut

Päämäärät 2023:

Teknisen toimen hallinto on hoidettu tehokkaasti kunnan ja kuntalaisten tarpeet huomioiden.

Laadukas jätehuolto on järjestetty yhteistyössä alueen muiden kuntien kanssa Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n puitteissa.

Mittarit:

- tekninen toimi on aktiivisesti mukana kuntien paikkatietohankkeissa, hankkeiden avulla tehostetaan teknisen toimen palveluiden tuottamista
- työntekijöillä on mahdollisuus osallistua vähintään kahteen koulutustilaisuuteen
- nuoria ja pitkäaikaistyöttömiä työllistetään määrärahojen puitteissa
- tarjotaan kuntouttavan työtoiminnan työskentelymahdollisuuksia
- hyötyjätteiden kierrätystä tehostetaan mm. muovin kierrätyksen osalta

Toteuma:

Kolme pitkäaikaistyötöntä on työllistetty vuoden aikana. Kaikki tekniseen toimeen hake-
neet kesätyöntekijät on työllistetty.

Kuntouttavassa työtoiminnassa oleville on tarjottu tehtäviä myös teknisen toimen toimi-
alalta.

Henkilöstöä on kannustettu osallistumaan mm. työkorttikoulutuksiin.

Kaikissa kunnan kiinteistöissä on muovin erilliskeräystä varten hyötyjäteastiat.

Rinki Oy on sijoittanut Ypäjän taajamaan pakkausmuovin keräyspisteeseen.

Ypäjän kunta on mukana Pienten kuntien paikkatietohankkeessa Pikupate. Kartoitus- ja
paikkatiedon kehittämishankkeessa mm. kunnan kaava- ja kartta-aineistoa täydenne-
tään paremmin hyödynnettäväksi eri sähköisten paikkatietojärjestelmien avulla.

Kaava-aineiston tuotantoa varten on käynnistetty ohjeistuksen laadinta tulevia kaava-
hankkeita varten.

Ulkoiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	7 903	9 500	7 297	2 203
Toimintakulut	-181 487	-207 000	-184 720	-22 280
Toimintakate	-173 583	-197 500	-177 423	-20 077

Sisäiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-17 273	-9 100	-18 917	9 817
Toimintakate	-17 273	-9 100	-18 917	9 817

Ulkoiset ja sisäiset tuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	7 903	9 500	7 297	2 203
Toimintakulut	-198 759	-216 100	-203 637	-12 463
Toimintakate	-190 856	-206 600	-196 340	-10 260

Tekninen lautakunta, ulkoiset tuotot ja kulut yhteensä

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	1 743 847	1 631 900	1 656 782	-24 882
Toimintakulut	-1 734 049	-1 896 000	-1 802 798	-93 202
Toimintakate	9 798	-264 100	-146 015	-118 085

Tekninen lautakunta, sisäiset tuotot ja kulut yhteensä

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	541 764	565 300	594 132	-28 832
Toimintakulut	-94 753	-62 500	-97 681	35 181
Toimintakate	447 011	502 800	496 451	6 349

Tekninen lautakunta, ulkoiset ja sisäiset tuotot ja kulut yhteensä

	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Erotus
Toimintatuotot	2 285 611	2 197 200	2 250 915	53 715
Toimintakulut	-1 828 802	-1 958 500	-1 900 479	-58 021
Toimintakate	456 809	238 700	350 436	-111 736

1.11.7 Kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

Kuntakonsernin eri osissa toimitaan kunnan strategiasuunnitelmien linjausten mukaan. Kuntakonserni toimii kestävän talouden periaattein ja taloudellisuusajattelu on vahvasti mukana toimintoja järjestettäessä.

Toteuma:

Kunnanhallitus vastaa kunnan omistajaohjauksesta. Keskustelu kuntakonsernin edustajien paremmasta ja ajantasaisemmasta informoinnista sekä ohjauksesta on aloitettu osana sisäisen valvonnan uudistamista. Kunnan keskeiset strategiset linjaukset ovat olleet kuitenkin konserniyhteisöissä kuntaa edustavien tiedossa ja niitä on soveltuvin osin edistetty tytäryhteisöissä ja kunnan päätösvallan antamisissa puitteissa osakkuusyhteisöissä ja kuntayhtymissä.

1.12 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Sisäiset ja ulkoiset menot					
Toimintatuotot	2 923	0	2 923	3 026	-103
Myyntituotot	1 081	0	1 081	1 130	-49
Maksutuotot	54	0	54	50	4
Tuet ja avustukset	147	0	147	127	20
Muut toimintatuotot	1 641	0	1 641	1 719	-78
Toimintakulut	-8 422	-65	-8 487	-8 476	-11
Henkilöstökulut	-3 868	0	-3 868	-3 847	-21
Palvelujen ostot	-2 455	-56	-2 511	-2 566	55
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-1 068	-8	-1 076	-1 043	-33
Avustukset	-272	-1	-273	-233	-40
Muut toimintakulut	-759	0	-759	-787	28
Toimintakate	-5 499	-65	-5 564	-5 450	-114
Verotulot	4 838	0	4 838	5 162	-324
Valtionosuudet	1 811	0	1 811	1 833	-22
Rahoitustuotot ja -kulut	4	0	4	36	-32
Korkotuotot	1	0	1	48	-47
Muut rahoitustuotot	7	0	7	27	-20
Korkokulut	-2	0	-2	-37	35
Muut rahoituskulut	-2	0	-2	-2	0
Vuosikate	1 154	-65	1 089	1 581	-492
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-592	0	-592	-590	-2
Arvonalentumiset	0	0	0	0	0
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	562	-65	497	991	-494
Poistoeron vähennys	13	0	13	13	0
Varausten lisäys/vähennys	0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä / alijäämä	575	-65	510	1 004	-494

1.13 Verotulojen erittely

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Verotulot					
Tulovero	3 949	0	3 949	4 282	-333
Osuus yhteisöveron tuotosta	277	0	277	240	37
Kiinteistövero	612	0	612	639	-27

Vuosi	Kunnan tuloveroprosentti
2016	21,00
2017	21,50
2018	21,50
2019	21,50
2020	22,00
2021	22,00
2022	22,00
2023	9,36

1.14 Valtionosuuksien erittely

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Valtionosuudet					
Kunnan peruspalvelujen					
valtionosuus, ml. tasaukset	1 811	0	1 811	1 858	-46
Opetus- ja kulttuuritoimen					
muut valtionosuudet	0	0	0	-536	536
Verotulomenetysten korvaus	0	0	0	512	-512
Yhteensä	1 811	0	1 811	1 834	-22

1.15 Investointien toteutuminen

KUNNANHALLITUS

9601 Kiinteistöt

	Kustannus- arvio	TA 2023	TOT 2023	TOT-%	Poikkeama
Menot		110 000	57 000	51,8 %	53 000
Tulot			-63 554	0 %	-63 554
Nettomeno		-110 000	-120 554	-110 %	-10 554

Kuntakeskuksen tulevien vuosien kasvumahdollisuuden turvaaminen maata hankkimalla.

Toteuma:

Hankittu maa- ja metsätiloja sekä sijoitettu Metsäliitto Osuuskunnan osuuksiin.

SIVISTYS- JA HYVINVOINTILAUTAKUNTA

9711 Yhtenäiskoulun molempien yksiköiden luokkien kalustuksen ajanmukaistaminen

	Kustannus- arvio	TA 2023	TOT 2023	TOT-%	Poikkeama
Menot		20 000	20 023	100,1 %	23
Tulot					
Nettomeno		-20 000	-20 023	-100 %	-23

Työhyvinvointikyselyssä 2020 ja seurannassa 2022 käy selväksi tarve opettajien työergonomian parantamisen tarve. Nykyiset käytössä olevat työpöydät ja tuolit eivät ole tarkoituksenmukaisia.

Oppilaiden käytössä olevat pulpetit ja tuolit ovat suurelta osin huonossa kunnossa, osa väärää kokoa jne. ja niiden ajanmukaistaminen on syytä aloittaa. Näin saadaan myös koulun viihtyisyyttä parantumaan.

Toteuma:

Yhtenäiskoulun kalusteita uusittiin investointisuunnitelman mukaisesti. Kuvaamataidon luokassa vaihdettiin pulpetit, tuolit sekä työpöytien tasot. Opettajille hankittiin laajasti sähköpöytiä ergonomian parantamiseksi ja tämän lisäksi henkilökunnan käyttöön hankittiin muutama satulatuoli. Sähköpöytien yhteyteen hankittiin laatikostot säilytettävälle papereille. Lisäksi musiikkiluokan takaosaan hankittiin kalusteita, jotka mahdollistavat paremmin musisoinnin.

9712 Heporannan päiväkodin kalusteiden uusiminen

	Kustannus- arvio	TA 2023	TOT 2023	TOT-%	Poikkeama
Menot		20 000	12 917	65 %	-7 083
Tulot					
Nettomeno		-20 000	-12 932	-65 %	7 068

Heporannan päiväkodin kalustusta muokataan vastaamaan kolmen varhaiskasvatusikäisen (9 kk-5-vuotiaiden) ryhmän perustarpeisiin sekä niin, että tilat vastaavat nykyisen varhaiskasvatussuunnitelman vaatimuksia toiminnallisuuden sekä leikkiympäristöjen suhteen. Oppimisympäristöinä tilojen tulee ohjata lasta leikkiin, fyysiseen aktiivisuuteen, tutkimiseen sekä taiteelliseen ilmaisuun ja kokemiseen. Oppimisympäristöissä tulee voida toteuttaa monenlaista pedagogista toimintaa ja niiden tulee muuntua tarpeiden mukaan. Lasten saatavilla ja käytössä tulee olla riittävästi monipuolisia, ikätasoisia, pedagogisia ja turvallisia leikki- ja toimintavälineitä, ja niissä on huomioitava lasten yksilölliset tuen tarpeet ja mielenkiinnon kohteet. Päiväkodin toimintaympäristön muutokseen tulee varata 20 000 euroa.

Toteuma:

Heporannan päiväkodin kalusteita uusittiin. Ryhmiin hankittiin mm. uusia pöytiä, ergonomisempia korkeampia tuoleja sekä hyllyjä ja lokerikkoja mm. lasten omiksi lokeroiksi. Lisäksi leikkiympäristöjä kehitettiin hankkimalla erilaisia leikkikaluja mm. keittiöleikkeihin, nukkeleikkeihin, roolileikkeihin sekä rakennusleikkeihin. Varhaiskasvatuksen johdon vaihtuminen vaikutti hieman siihen, että koko investointirahaa ei ennätetty suunnitelmallisesti käyttää.

9713 Pertunmäen liikuntapuiston monitoimikaukalon kunnostus

	TA 2023	TOT 2023	TOT-%	Poikkeama
Menot	90 000	90 628	101 %	628
Tulot	36 000			
Nettomeno	-54 000	-90 628	-101 %	- 628

Kevään 2023 aikana vanha jääkiekkokaukalo puretaan ja sen tilalle tehdään täysin uusi kaukalo. Monitoimikaukalo on talvella luistelu- ja jääpelikäytössä. Kesäkäyttöä varten kaukaloon tulee hiekkatekonurmi/ tenniskenttä; mahdollisesti myös sulkapallokenttä. Kesäkaudella kaukalossa voi pelata myös sählyä ja järjestää sählyturnauksia sekä pelata koripalloa. Kaukalon päätyyn asennetaan koripallotelineet.

Uutta monitoimikaukaloa pystyisi hyödyntämään monipuolisesti niin koululiikunnassa kuin urheiluseuran, yhdistysten ja kaikkien kuntalaisten liikuntakäytössä. Uusi, laadukas kaukalo lisäisi käyttöä merkittävästi ympäri vuoden ja olisi luonnollinen jatkumo kehittyvän Pertunmäen liikuntapuiston alueelle.

Uuden monitoimikaukalon alustava tiedusteltu hinta-arvio on noin 90 000 € asennettuna (sisältää tekonurmen, tennis-/sulkapallokentän, koripallokorit päätyihin). Monitoimikaukalon kunnostusta varten haetaan rahoitusta. Rahoituksen tukiprosentti riippuu myönnettävästä avustuksesta (arvio 50-70%?). Investoinnin toteuttaminen edellyttää myönteistä avustuspäätöstä.

Toteuma:

Huonoon kuntoon mennyt jääkaukalo/ pelikenttä saatiin kunnostettua ajanmukaiseksi, käytännölliseksi monitoimikaukaloksi. Talvella kaukaloa käyttävät luistelijat ja erilaisten jääpelien harrastajat. Kesällä kaukalossa on mahdollista pelata tennistä, sulkapalloa, salibandyä ja koripalloa. Uusi kaukalo mahdollistaa monipuolisen koululiikunnan järjestämisen syksystä kevääseen sekä tarjoaa hyvän areenan liikuntatahtumille.

9714 Talastupa-Tolmin laavu -reitistön parannustyöt

	TA 2023	TOT 2023	TOT-%	Poikkeama
Menot	30 000	14 454	48 %	-15 546
Tulot				
Nettomeno	-30 000	-14 454	-48 %	-15 546

Ypäjän kunnan ulkoilureitit kaipaavat parannustöitä pitkospuiden osalta sekä paikoin maarakennustöitä, jotta reitti olisi otollisempi retkeilijöille ja pyöräilijöille. Talastuvan alueella pitäisi uusia sekä wc että puuvaja. Tolmin laavun ympäristöön tulisi suunnitella esteettömän liikkumisen mahdollistava ympäristö, jotta lähilii-kunta ja palvelut olisivat kaikkien ypäjäläisten saavutettavissa. Ulkoilureittien perusparannustyöt ovat usean kuntalaisen toiveissa. Reitien parannustöillä edistetään luontoliikuntaa Ypäjällä. Laadukkaita reittejä voidaan markkinoida myös paikkakunnan ulkopuolelle, joka on kunnalle markkinointivaltti jo olemassa olevien liikun-tapaikkojen lisäksi. Suunniteltu kustannusarvio reitistön parannustöihin on noin 30 000 euroa, jolle haetaan valtionavustusta (arvio avustuksen määrästä 50 %). Investoinnin toteuttaminen edellyttää myönteistä avus-tuspäätöstä.

Toteuma:

Pertunmäen alueelta lähteviä ulkoilureittejä paranneltiin kesällä 2023 suunnitelman mukaisesti. Talastuvan reitille uusittiin pitkospuita ja tehtiin polkupyöräilyyn soveltuva reitti (noin 21 km) sekä lisättiin opasteita. Ulkoilureitit ovat nyt otollisempia kaiken ikäisille liikkujille ja saavuttavat paremmin myös pyörätuolilla liikkuvat tai lastenrattaiden kanssa ulkoilevat.

TEKNINEN LAUTAKUNTA**9606 Liikenneväylät**

	Kustannus- arvio	TA 2023	TOT 2023	TOT-%	Poikkeama
Menot		100 000	16 200	16 %	-83 800
Tulot					
Nettomeno		-100 000	-16 200	-16 %	83 800

2023 - 2026 Kaavateiden perusparannus

Toteuma:

Pertunmäen katualueiden lunastustoimitus on vireillä ja Lepolantien perusparannussuunnitelmat ovat pääosin valmiit.
Simontien ja Papalintien hulevesisuunnitelma on valmistunut.

9607 Valaistus

	Kustannus- arvio	TA 2023	TOT 2023	TOT-%	Poikkeama
Menot		40 000	34 800	87 %	-5 200
Tulot					
Nettomeno		-40 000	-34 800	-87 %	5 200

2023 - 226 Vanhan katuvalaistuksen uusiminen led-tekniikalla.

Toteuma:

Pertunmäen katuvalaistuksen saneeraus on aloitettu ja hanke valmistuu vuonna 2024.

9608 Vesihuoltolaitos
Vesijohtoverkosto

	Kustannus- arvio	TA 2023	TOT 2023	TOT-%	Poikkeama
Menot		100 000	0	0 %	-100 000
Tulot					
Nettomeno		-100 000	0	0 %	100 000

2023- 2026 Vesijohtoverkoston saneeraus ja täydennysrakentaminen.

Toteuma:

Vesijohtoverkoston saneerauksia eikä verkoston laajennushankkeita ole tehty.

9609 Viemäriverkosto

	Kustannus- arvio	TA 2023	TOT 2023	TOT-%	Poikkeama
Menot		100 000	4 300	4 %	-95 700
Tulot					
Nettomeno		-100 000	-4 300	-4 %	95 700

2023 - 2026 Viemäriverkoston saneeraus ja täydennysrakentaminen.

Toteuma:

Ypäjänselän viemäriverkostoon tehtiin täydennysrakentamista.

9605 Puistot

	Kustannus- arvio	TA 2023	TOT 2023	TOT-%	Poikkeama
Menot		20 000	8 722	44 %	-11 278
Tulot					
Nettomeno		-20 000	-8 722	-44 %	11 278

2023 - 2026 Loimijoen ranta-alueen ja muiden puistoalueiden perusparantaminen.

Toteuma:

Papalintien leikkikentän välineistöä on uusittu.

9699 Murska

	Kustannus- arvio	TA 2023	TOT 2023	TOT-%	Poikkeama
Menot		30 000	25 869	86 %	-4 131
Tulot					
Nettomeno		-30 000	-25 869	-86 %	4 131

2023 Matkaparkkialueen rakentaminen

Toteuma:

Murskan alueelle rakennettiin matkaparkkialue ja matkaparkkialueelle johtava uusi tieyhteys. Alueen viimeistelytyöt tehdään keväällä 2024.

9703 Simontie 1 A ja B

	Kustannus- arvio	TA 2023	TOT 2023	TOT-%	Poikkeama
Menot		110 000	89 910	81,7 %	-20 090
Tulot					
Nettomeno		-110 000	-89 910	-82 %	20 090

2023 Vuokrarivitalo Simontie 1 A vesikaton uusiminen ja julkisivusaneeraus ja 1 B ulko-ovien uusiminen.

Toteuma:

Simontie 1 A vesikaton ja julkisivun saneeraus sekä 1 B asuntojen ulko-ovien uusiminen tehtiin kesän aikana.

9715 Kunnantoimisto

	Kustannus- arvio	TA 2023	TOT 2023	TOT-%	Poikkeama
Menot		20 000	7 527	37,6 %	-12 473
Tulot					
Nettomeno		-20 000	-7 527	-38 %	12 473

2023 Julkisivurappauksen korjaus

Toteuma:

Kunnantoimiston julkisivun rappauksen korjaus saatiin pääosin kuntoon vuoden 2023 aikana. Julkisivurappauksen viimeistelyitä jatketaan kesällä 2024.

9708 Kunnantoimisto

	Kustannus- arvio	TA 2023	TOT 2023	TOT-%	Poikkeama
Menot		15 000	12 778	85,2 %	-2 222
Tulot					
Nettomeno		-15 000	-12 778	-85 %	2 222

Lavaporrashissit kunnantoimiston portaikkoon, invaluisikan muutokset.

Toteuma:

Lavaporrashissi ja portaikon kunnostus on valmistunut ja otettu käyttöön.

9702 Palvelukeskus

	Kustannus- arvio	TA 2023	TOT 2023	TOT-%	Poikkeama
Menot		500 000	5 608	1 %	-494 392
Tulot					
Nettomeno		-500 000	-5 608	-1 %	494 392

2023 - 2024 Palvelukeskuksen hoivaosaston muutos asumisyksiköksi. Samassa yhteydessä saneerataan myös kodinhoitajien toimitilat, päivätoimintatilat, rakennuksen vesikatto, ilmastointi ja ulkopuoliset oleskelualueet. Kustannukset ja aikataulu tarkentuvat suunnittelun edetessä.

Toteuma:

Palvelukeskuksen lämmitysjärjestelmiin tehtiin kaukolämpöliittymien osalta muutoksia, muutokset jatkuvat vuonna 2024.

Hoivayksikön muutossuunnittelua asumispalveluyksiköksi ei ole jatkettu, hankkeen jatkosuunnittelua varten odotetaan ARA:n rahoitukseen liittyvää varauspäätöstä.

9709 Päiväkodin aurinkosähköjärjestelmä

	Kustannus- arvio	TA 2023	TOT 2023	TOT-%	Poikkeama
Menot		20 000	16 700	83,5 %	-3 300
Tulot					
Nettomeno		-20 000	-16 700	-84 %	3 300

2023 Päiväkodin aurinkosähköjärjestelmä

Toteuma:

Päiväkodin aurinkosähköjärjestelmä on otettu käyttöön toukokuussa.

9716 Varavoimaimitteet

	Kustannus- arvio	TA 2023	TOT 2023	TOT-%	Poikkeama
Menot		30 000	28 822	96 %	-1 178
Tulot					
Nettomeno		-30 000	-28 822	-96 %	1 178

2023 - 2024 Toimintavarmuuden parantamiseksi hankitaan lisää varavoimaimitteita.

Toteuma:

Kunnan häiriötilanteisiin liittyvää toimintavalmiutta on parannettu hankkimalla yksi varavoimakone lisää.

9717 Vanhustentalot 1 ja 2

	Kustannus- arvio	TA 2023	TOT 2023	TOT-%	Poikkeama
Menot		60 000	62 569	104,3 %	2 569
Tulot					
Nettomeno		-60 000	-62 569	-104 %	-2 569

2023 Ulko-ovien uusiminen, (ei koske b-taloa, b-talon takaovet on jo uusittu 2021)

Toteuma:

Perttulantie 14 rivitalojen ulko-ovet on uusittu, samassa yhteydessä tehtiin neljään asuntoon isohkot saneeraukset.

9718 Muuntajantie 3

	Kustannus- arvio	TA 2023	TOT 2023	TOT-%	Poikkeama
Menot		30 000	30 256	100,9 %	256
Tulot					
Nettomeno		-30 000	-30 256	-101 %	-256

Muuntajantie 3 as 2 saneeraus

Toteuma:

Työpaja Vieterin käytössä olevaan entiseen asuntoon tehtiin pesu- ja huonetilojen saneeraus. Saneerausta jatkettiin lattiarakenteen osalta vuonna 2024.

9694 Haavi

	Kustannus- arvio	TA 2023	TOT 2023	TOT-%	Poikkeama
Menot		20 000	21 318	106,6 %	1 318
Tulot					
Nettomeno		-20 000	-21 318	-107 %	-1 318

Haavin lattiasaneeraus

Toteuma:

Nuorisotila Haavin saneeraus valmistui syyskuun alussa. Hankkeen yhteydessä maalattiin myös osa seinistä ja uusittiin säilytyskalusteita.

9700 Yhtenäiskoulun Kartanon yksikkö

	Kustannus- arvio	TA 2023	TOT 2023	TOT-%	Poikkeama
Menot		205 000	201 882	98,5 %	-3 118
Tulot					
Nettomeno		-205 000	-201 882	-98 %	3 118

Kartanon yksikön valaisinsaneeraus sekä ruokalan ja liikuntasalin ilmastoinnin saneeraus. Saneerauksessa huomioidaan erityisesti tilojen käyttö ja energiatehokkuus.

Toteuma:

Kartanon yksikön lähes kaikki valaisimet uusittiin led-valaisimiksi ja samalla valaistuksen ohjaukset uudistettiin.

Ruokalan- ja liikuntasalin ilmastoinnin saneeraus tehtiin kesän ja syksyn aikana.

Ilmastoinnin saneerauksen yhteydessä saneerattiin myös näyttämö ja pesuhuonetilat, uusittiin näyttämön esirippu ja sivuverhot sekä valaistustekniikka.

9719 Kunnossapitokalusto

	Kustannus- arvio	TA 2023	TOT 2023	TOT-%	Poikkeama
Menot		30 000	25 406	84,7 %	-4 594
Tulot					
Nettomeno		-30 000	-25 406	-85 %	4 594

Toteuma:

Liikunta-alueiden kunnossapitokalustoon hankittiin monitoimijoleikkuri, jolla voidaan ruohonleikkuun lisäksi tehdä myös muita alueiden kunnossapitotöitä.

Menot	1 700 000	851 240	50,1 %	-848 760
Tulot	36 000			
Nettomeno	-1 664 000	-851 240	51,2 %	812 760

1.16 Rahoitusosan toteutuminen

1.000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama Ylitys + Alitus -
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	1 154	-65	1 089	1 582	-493
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserä					
Pakolliset varaukset	0	0	0	0	0
Muut tulorahoituksen korjauserät	0	0	0	0	0
Investointien rahavirta					
Investointimenot	1 520	180	1 700	-788	2 488
Rahoitusosuudet investointimenoihin	60	-24	36	0	36
Pysyvien vastaavien hyödykk. luov.tulot	0	0	0	-63	63
Toiminta ja investoinnit, netto	2 734	91	2 825	731	2 094
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainojen lisäys	0	0	0	0	0
Antolainojen vähennys	0	0	0	6	-6
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0	0	0	-23	23
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0	520	-520
Vaikutukset maksuvalmiuteen	2 734	91	2 825	1 234	1 591

1.17 Yhteenveto valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

1.000 €	Määräraha					Tuloarvot				
	Alkup TA	TA:n muutokset	TA muut jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Alkup TA	TA:n muutokset	TA muut jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
KÄYTTÖTALOUSOSA										
Keskusvaalilautakunta										
Vaalit	-8	0	-8	-5	-3	6	0	6	4	2
Tarkastuslautakunta										
Hallinnon ja talouden tarkastus	-9	0	-9	-11	2	0	0	0	0	0
Kunnanhallitus										
Johtamispalvelut	-711	0	-711	-690	-21	9	0	9	8	1
Hallintopalvelut	-571	0	-571	-561	-10	44	0	44	387	-343
Sosiaalipalvelut	0	0	0	-18	18	0	0	0	0	0
Terveyspalvelut	-65	0	-65	-72	7	0	0	0	0	0
Puhtaus- ja ruokapalv.	-569	0	-569	-567	-2	518	0	518	249	269
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta										
Peruskoulutus ja opetustoimen hallinto	-2 704	-29	-2 733	-2 820	87	26	0	26	33	-7
Muut koulutuspalvelut	-131	0	-131	-117	-14	0	0	0	0	0
Kirjasto	-144	0	-144	-164	20	1	0	1	1	0
Varhaiskasvatus	-1 071	-23	-1 094	-1 053	-41	83	0	83	60	23
Liikunta ja ulkoilu	-186	0	-186	-190	4	1	0	1	2	-1
Nuorisotyö	-144	0	-144	-118	-26	23	0	23	21	2
Kulttuuritoimi	-66	0	-66	-76	10	0	0	0	0	0
Hyvinvointityö	0	-13	-13	-33	20	0	0	0	0	0
Teknisen lautakunnan lupajaosto										
Lupa- ja valvontapalvelut	-84	0	-84	-77	-7	16	0	16	7	9
Tekninen lautakunta										
Yleiset alueet	-318	0	-318	-297	-21	121	0	121	134	-13
Rakennukset	-1 059	0	-1 059	-1 075	16	1 516	0	1 516	1 568	-52
Vesihuoltolaitos	-336	0	-336	-302	-34	464	0	464	431	33
Palo- ja pelastuspalvelut	-4	0	-4	-1	-3	0	0	0	18	-18
Muu tekniset palvelut	-216	0	-216	-204	-12	9	0	9	7	2
Maa- ja metsätilat	-25	0	-25	-22	-3	87	0	87	130	-43
Yhteensä	-8 421	-65	-8 486	-8 473	-13	2 924	0	2 924	3 060	-136

	Määräraha bruttositovuus					Tuloarvot				
	Alkup TA	TA:n muutokset	TA muut jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Alkup TA	TA:n muutokset	TA muut jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TULOSLASKELMAOSA										
Verotulot	0	0	0	0	0	4 838	0	4 838	5 162	-324
Valtionosuudet	0	0	0	0	0	1 811	0	1 811	1 833	-22
Korkotulot	0	0	0	0	0	1	0	1	48	-47
Muut rahoitustulot	0	0	0	0	0	7	0	7	27	-20
Korkomenot	-2	0	-2	-38	36	0	0	0	0	0
Muut rahoitusmenot	-2	0	-2	-2	0	0	0	0	0	0
INVESTOINTIOSA										
Kunnanhallitus										
Kiinteistöt	-30	-80	-110	-57	-53	0	0	0	-63	63
Sivistyslautakunta										
Heporannan kalusteiden uusir	-20	0	-20	-13	-7	0	0	0	0	0
Yhtenäiskoulun kalusteet	-20	0	-20	-20	0	0	0	0	0	0
Monitoimikaukalo	-90	0	-90	-91	1	45	-9	36	0	36
Kartanon yksikkö	-150	-55	-205	-202	-3	0	0	0	0	0
Päiväkodin aurinkosähköjärj.	-20	0	-20	-17	-3	0	0	0	0	0
Talastupa-Kolin kota-reitistö	-30	0	-30	-14	-16	15	-15	0	0	0
Tekninen lautakunta										
Liikenneväylät	-100	0	-100	-16	-84	0	0	0	0	0
Murska	-30	0	-30	-26	-4	0	0	0	0	0
Puistoalueet	-20	0	-20	-9	-11	0	0	0	0	0
Valaistus	-40	0	-40	-35	-5	0	0	0	0	0
Varavoimalaitteet	-30	0	-30	-29	-1	0	0	0	0	0
Simontie 1 B, vesikatko	-110	0	-110	-90	-20	0	0	0	0	0
Palv. kesk. hoivaos. muutokset	-500	0	-500	-6	-494	0	0	0	0	0
Kunnantoin. lavaporras	0	-15	-15	-13	-2	0	0	0	0	0
Kunnantalon julkisivurappaus	-20	0	-20	-8	-12	0	0	0	0	0
Haavin kunnostus	-20	0	-20	-21	1	0	0	0	0	0
Vanhustentalo 1 ja 2	-60	0	-60	-63	3	0	0	0	0	0
Muuntajantie 3	-30	0	-30	-30	0	0	0	0	0	0
Kunnossapitokalusto	0	-30	-30	-25	-5	0	0	0	0	0
Vesihuoltolaitos										
Vesijohtoverkosto	-100	0	-100	0	-100	0	0	0	0	0
Viemäriverkosto	-100	0	-100	-4	-96	0	0	0	0	0
Yhteensä	-1 520	-180	-1 700	-789	-911	60	-24	36	-63	0
RAHOITUSOSA	Alkup TA	TA:n muutokset	TA muut jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Alkup TA	TA:n muutokset	TA muut jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Antolainauksen muutokset										
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähenn.	0	0	0	6	-6	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset										
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähenn.	0	0	0	-23	23	0	0	0	0	0
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0	521	-521	0	0	0	0	0
YHTEENSÄ	0	0	0	504	-504	0	0	0	0	0

2 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

2.1 TULOSLASKELMA

TULOSLASKELMA (ULKOINEN)

	1.1.-31.12.2023		1.1.-31.12.2022	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	502 703,42		855 999,38	
Maksutuotot	49 963,58		78 452,84	
Tuet ja avustukset	127 678,43		119 599,31	
Vuokratuotot	1 146 578,74		1 154 917,88	
Muut toimintatuotot	17 400,59	1 844 324,76	69 895,03	2 278 864,44
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-3 126 161,93		-3 267 966,23	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-649 474,40		-794 011,68	
Muut henkilösivukulut	-112 028,71		-116 320,17	
Henkilöstökorvaukset	40 112,23		44 542,84	
Palvelujen ostot	-1 978 071,47		-9 948 622,81	
Aineet tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-1 003 396,71		-1 024 121,34	
Avustukset	-233 295,56		-262 074,29	
Muut toimintakulut	-231 615,85	-7 293 932,40	-168 155,15	-15 536 728,83
Toimintakate		-5 449 607,64		-13 257 864,39
Verotulot		# 5 162 026,45		9 357 387,47
Valtionosuudet		1 833 477,00		5 763 458,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot		48 461,00		4 038,46
Muut rahoitustuotot		26 903,80		17 450,19
Korkokulut		-37 632,50		-6 542,14
Muut rahoituskulut		-1 591,05		-1 964,87
Vuosikate		1 582 037,06		1 875 962,72
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		-590 484,31		-672 751,99
Arvonalentumiset				
Tilikauden tulos		991 552,75		1 203 210,73
Poistoeron vähennys		12 686,98		12 686,98
Varausten lisäys/vähennys				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		1 004 239,73		1 215 897,71

2.2 RAHOITUSLASKELMA

	1.1.-31.12.2023		1.1.-31.12.2022	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	1 582 037,06		1 875 962,72	
Satunnaiset erät	-		-	
Tulorahoituksen korjauserät	-	1 582 037,06	767,95	1 875 194,77
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-787 686,07		-372 125,25	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00		47 652,50	
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustul	-63 554,48	-851 240,55	-72 730,98	-397 203,73
Toiminnan ja investointien rahavirta		730 796,51		1 477 991,04
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset				
Antolainasaamisten vähennykset	6 112,44	6 112,44	6 727,53	6 727,53
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00		0,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-23 153,65		-26 385,28	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	-23153,65	-2 050 000,00	-2 076 385,28
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja po- muutokse	-435,76		64 601,15	
Vaihto-omaisuuden muutos	360,26		1 584,50	
Saamisten muutos	445 262,44		153 409,99	
Korottomien velkojen muutos	75 458,51	520 645,45	148 062,56	367 658,20
Rahoituksen rahavirta	507 805,59	503604,24		-1 701 999,55
Rahavarojen muutos		1 234 400,75		-224 008,51
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	3 891 103,02		2 656 702,27	
Rahavarat 1.1.	2 656 702,27	1 234 400,75	2 880 710,78	-224 008,51

2.3 TASE

	31.12.2023	31.12.2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	88,08	176,04
	<u>88,08</u>	<u>176,04</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	1 758 805,26	1 703 003,58
Rakennukset	4 452 497,06	4 358 034,40
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 026 817,14	2 169 629,91
Koneet ja kalusteet	97 520,62	22 289,22
Muut aineelliset hyödykkeet		
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	109 962,39	16 554,84
	<u>8 445 602,47</u>	<u>8 269 511,95</u>
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	2 416 525,36	2 543 141,30
Muut lainasaamiset	79 835,36	85 947,80
	<u>2 496 360,72</u>	<u>2 629 089,10</u>
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	13 086,85	0,00
	<u>13 086,85</u>	<u>0,00</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	235,34	595,60
Muu vaihto-omaisuus		
Ennakkomaksut		
	<u>235,34</u>	<u>595,60</u>
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Siirtosaamiset		
	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	316 551,78	155 809,52
Lainasaamiset	0,00	0,00
Muut saamiset	85 775,49	61 395,80
Siirtosaamiset	59 584,70	689 969,09
	<u>461 911,97</u>	<u>907 174,41</u>
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	100,00	100,00
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	168 188,00	168 188,00
	<u>168 288,00</u>	<u>168 288,00</u>
Rahat ja pankkisaamiset	<u>3 722 815,02</u>	<u>2 488 414,27</u>
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>15 308 388,45</u>	<u>14 463 249,37</u>

VASTATTAVAA	31.12.2023	31.12.2022
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	6 819 371,04	7 046 366,18
Edellisten tilikausien yli- / alijäämä	3 879 318,72	2 699 126,50
Ed. tilik. Yli-/alijäämä, pakollinen varaus	0,00	-101 646,65
Tilikauden yli- /alijäämä	<u>1 004 239,73</u>	<u>1 215 897,71</u>
	11 702 929,49	10 859 743,74
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	64 219,72	76 906,70
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	0,00	0,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Lahjoitusrahastojen pääomat	95 392,96	82 306,11
Muut toimeksiantojen pääomat	<u>230 454,94</u>	<u>230 890,70</u>
	325 847,90	313 196,81
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 330 164,00	1 350 086,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Liittymismaksut ja muut velat	477 557,60	477 557,60
Siirtovelat	<u>0,00</u>	<u>10 600,00</u>
	1 807 721,60	1 838 243,60
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	19 922,00	18 108,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	5 045,65
Saadut ennakot	161,60	732,68
Ostovelat	684 985,98	486 120,34
Muut velat	75 501,33	111 471,42
Siirtovelat	<u>627 098,83</u>	<u>753 680,43</u>
	1 407 669,74	1 375 158,52
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>15 308 388,45</u>	<u>14 463 249,37</u>

2.4 KONSERNILASKELMAT

2.4.1 Konsernituloslaskelma

TULOSLASKELMA

	1.1. - 31.12.2023		1.1. - 31.12.2022	
Toimintatuotot	2 593 681,59		9 676 668,34	
Toimintakulut	- 8 295 688,21		-23 319 499,83	
Osuus osakk.yht. voitosta (tapp)	- 1 412,26		5 195,78	
Toimintakate	- 5 703 418,88		-13 637 635,71	
Verotulot	5 162 026,45		9 357 387,47	
Valtionosuudet	2 419 312,06		6 314 709,63	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	55 255,26		5 943,43	
Muut rahoitustuotot	27 925,76		34 991,75	
Korkokulut	- 55 121,16		-18 044,29	
Muut rahoituskulut	- 1 800,58	26 259,28	-2 781,17	20 109,72
Vuosikate	1 904 178,91		2 054 571,11	
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	- 810 666,62		-983 248,31	
Tilikauden yli- ja alipariarvot				
Arvonalentumiset	-	-	-	-
Satunnaiset erät	-	-	-	-
Tilikauden tulos		1 093 512,29		1 071 322,80
Tilinpäätössiirrot		211,50		658,55
Tilikauden verot		-8 615,20		-8 953,87
Laskennalliset verot		-10 093,09		-10 558,66
Vähemmistöosuudet		3,17		26,45
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		1 075 018,67		1 052 495,27

2.4.2 Konsernin rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA

	1.1.-31.12.2023		1.1.-31.12.2022	
Toiminan rahavirta				
Vuosikate	1 904 178,91		2 054 571,11	
Satunnaiset erät	-		-	
Tilikauden verot	- 8 615,20		- 8 953,87	
Tulorahoituksen korjauserät	- 940,10	1 894 623,61	551,74	2 046 168,98
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-850 930,14		-778 321,51	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00		47 652,50	
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustu	-61 939,87	-912 870,01	-51 420,80	-782 089,81
Toiminnan ja investointien rahavirta		981 753,60		1 264 079,17
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	0,00		-135,62	
Antolainasaamisten vähennykset	6 112,44	6 112,44	7 530,26	7 394,64
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00		607 245,95	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-92 249,95		-235 065,75	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-88 278,34	-180 528,29	-2 034 564,36	-1 662 384,16
Oman pääoman muutokset	-11,03	-11,03	832,37	832,37
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja po- muutoks	-41 910,07		65 303,13	
Vaihto-omaisuuden muutos	-2 019,12		2 398,89	
Saamisten muutos	980 865,51		110 777,49	
Korottomien velkojen muutos	-432 840,82	504 095,50	287 021,10	465 500,61
Rahoituksen rahavirta	329 668,62	329 668,62	-1 188 656,54	-1 188 656,54
Rahavarojen muutos		1 311 422,22		75 422,63
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	4 302 306,12		3 367 664,89	
Rahavarat 1.1.	2 990 883,90	1 311 422,22	3 276 879,26	90 785,63

2.4.3 Konsernitase

VASTAAVAA	31.12.2023		31.12.2022	
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	2 423,52		29 035,80	
Muut pitkävaikutteiset meno	2 978,51		4 190,02	
Ennakkomaksut	<u>0,00</u>	5 402,03	<u>0,00</u>	33 225,82
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	1 839 668,92		1 799 427,53	
Rakennukset	6 535 173,03		7 075 466,07	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 037 779,43		2 185 046,05	
Koneet ja kalusto	205 917,86		191 175,89	
Muut aineelliset hyödykkeet	419 925,77		432 913,04	
Ennakkomaks. ja keskener. l	<u>109 962,39</u>	11 148 427,40	<u>522 146,59</u>	12 206 175,17
Sijoitukset				
Osakkuusyhteisöosuudet	246 842,87		230 179,65	
Muut osakkeet ja osuudet	708 739,71		796 546,83	
Muut lainasaamiset	6 112,44		8 483,63	
Muut saamiset	<u>888,77</u>	962 583,79	<u>1 408,28</u>	1 036 618,39
TOIMEKSIANTOJEN VARAT				
		58 621,33		45 413,31
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Vaihto-omaisuus		34 410,88		49 322,13
Saamiset				
Pitkäaikaiset saamiset		12,27		104,92
Lyhytaikaiset saamiset		1 221 045,12		2 261 046,20
Rahoitusarvopaperit		220 128,64		168 822,12
Rahat ja pankkisaamiset		4 082 177,48		3 198 842,77
VASTAAVAA YHTEENSÄ		17 732 808,95		18 999 570,83

VASTATTAVAAA**31.12.2023****31.12.2022****OMA PÄÄOMA**

Peruspääoma	6 819 371,04	7 046 366,18
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääoma	2 205,88	2 205,88
Arvonkorotusrahasto	13 568,74	13 568,74
Muut omat rahastot	205 866,60	206 253,37
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	4 294 231,17	3 134 049,65
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 075 018,67	1 052 495,27
VÄHEMMISTÖOSUUDET	1 314,79	2 001,75
POISTOERO JA VAP.EHT. VAR.		
Poistoero	0,00	0,00
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	0,00	41 751,52
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	383 796,34	414 164,96
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaik. korollinen vieras pääoma	2 320 629,17	3 383 093,64
Pitkäaik. koroton vieras pääoma	812 489,14	808 330,48
Lyhytaik. korollinen vieras pääoma	92 588,00	212 055,01
Lyhytaik. koroton vieras pääoma	1 711 729,40	2 683 234,38
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	17 732 808,95	18 999 570,83

3 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

3.1 TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

1.1.1 Arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät *(Liitetieto 1)*

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti.

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintameno määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

3.2 TILINPÄÄTÖKSEN ESITTÄMISTAPAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Tilinpäätöslaskelmat on esitetty uusimpien suositusten mukaisesti.

Oleellisia oikaisuja edellisen tilikauden tietoihin ei ole tehty. Edellisen tilikauden tiedot ovat vertailukelpoisia päättyneen tilikauden tietojen kanssa.

(Liitetiedot 2, 3, 4, 5)

3.3 KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

3.3.1 Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

1. Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt sekä kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä. Kaikkia osakkuusyhteisöjä ei ole yhdistetty, koska niiden tilinpäätöksiä ei ole saatu määrääjässä.

2. Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Sisäiset velat ja saamiset ja muut sisäiset liiketapahtumat on vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta eliminoitu.

3. Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on vuonna 2015 jaettu uuden ohjeen mukaisesti konsernituloslaskelmassa laskennallisten verojen muutokseen ja tilikauden yli- tai alijäämään sekä konsernitaseessa omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

4. Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäinen omistus on eliminoitu nimellis- eli pariarvomenetelmällä.

5. Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

6. Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöiden käyttöomaisuuden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero kirjattu tytäryhteisön oman pääoman eriä Edellisen tilikauden voitto/tappio ja Tilikauden voitto/tappio vastaan.

7. Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöjä Asunto Oy Ypäjän Sepänpirttiä ja Asunto Oy Ypäjän Kartanonmäkeä ei ole yhdistelty, koska pyynnöstä huolimatta tilinpäätöstietoja ei ole saatu.

8. Poikkeavat tilikaudet

Konserniin yhdisteltyjen yhteisöjen tilikaudet vastaavat kunnan tilikautta.

3.4 TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

3.4.1 Toimintatuotot tehtäväalueittain

(Liitetieto 6)

Toimintatuotot	2023	2022
Yleishallinto	63 172,31	414 255,47
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta	117 337,70	104 578,33
Yhdyskuntapalvelut	1 272 033,54	1 346 558,33
Vesilaitos, laskennallisesti eriytetty	391 781,21	413 472,31
Yhteensä	1 844 324,76	2 278 864,44

3.4.2 Verotulojen erittely

(Liitetieto 7)

	2023	2022
Kunnan tulovero	4 282 225,70	8 300 031,70
Osuus yhteisöveron tuotosta	240 452,83	433 810,98
Kiinteistövero	639 347,92	623 544,79
Verotulot yhteensä	5 162 026,45	9 357 387,47

3.4.3 Valtionosuuksien erittely

(Liitetieto 8)

	2023	2022
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	1 857 633,00	4 651 275,00
Siitä: verotuloihin perustuva valtionosuuksien taseus	0,00	1 870 488,00
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	-536 460,00	-529 170,00
Verotulomenetysten korvaus	512 304,00	1 641 353,00
Valtionosuudet yhteensä	1 833 477,00	5 763 458,00

3.4.4 Palvelujen ostot

(Liitetieto 9)

	2023	2022
Asiakaspalvelujen ostot	359 772,98	8 286 155,64
Muiden palvelujen ostot	1 618 298,49	1 662 467,17
Palvelujen ostot yhteensä	1 978 071,47	9 948 622,81

Valtuustoryhmien toimintaedellytysten tukemiseksi annetut tuet valtuustoryhmittäin eriteltyinä (Liitetieto 10)

Ei selvitettävää.

3.4.5 Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista (Liitetieto 11)

Kuluvan käyttöomaisuuden poistojen määrittämiseksi on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt poistosuunnitelman kokouksessaan 8.11.2012, ja se on tullut voimaan vuoden 2013 alusta.

Arvioidut poistoajat ja poistomenetelmät	Poisto vuotta/%	Poistotapa
Aineettomat oikeudet	5 v	tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	3-5 v	tasapoisto
Rakennukset	15-30 v	tasapoisto
Kiinteät rakenteet	10-25 %	menojäännöspoisto
Koneet ja kalusto	3-15 v	tasapoisto
Muut aineelliset hyödykkeet		käytön mukainen

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintahinta on alle 10.000 euroa, on kunnassa kirjattu vuosikuluiksi.

3.4.6 Selvitys tuottoihin ja kuluihin sisältyvistä pakollisten varausten muutoksista (Liitetieto 12)

Ei selvitettävää.

3.4.7 Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot (Liitetieto 13)

Ei selvitettävää.

Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät (Liitetieto 14)

Ei satunnaisia eriä.

3.4.8 Rahoitustuotot, jotka on saatu osuuksista muissa yhteisöissä (Liitetieto 15)

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
	2023	2022
Osintotuotot saman konsernin yhteisöistä		
Osinkotuotot muista yhteisöistä	21 843,59	2 731,09
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	0,00	0,00
Yhteensä	21 843,59	2 731,09

3.4.9 Erittely poistoeron muutoksista (Liitetieto 16)

Erittely poistoeron muutoksista		
	2023	2022
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	12 686,98	12 686,98
Suunnitelman mukaisten poistojen ja verotuspoistojen erotus (- tai +)		
Poistoeron muutokset yhteensä	12 686,98	12 686,98

3.5 TASEEN LIITETIEDOT

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Lainan liikkeelle laskemisesta aiheutuneet kuluksi kirjaamattomat menot ja pääomaalennukset (Liitetieto 17)

Ei selvitettävää.

Arvonkorotusten periaatteet ja arvonmäärittäminen (Liitetieto 18)

Ei selvitettävää.

Tiedot pysyvistä vastaavista tase-eräkohtaisesti

(Liitetieto 19)

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

AINEETTOMAT JA AINEELLISET HYÖDYKKEET	1005	1100 - 11041	1110-11162	1131-11591	1160-11700	11951-11955	Yhteensä
	Tietokone- ohjelmistot	Maa- ja vesi- alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset hankinnat.	
Poistamaton hankintameno 1.1.	176,04	1 703 003,58	4 358 034,40	2 169 629,91	22 289,22	16 554,84	8 269 511,95
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	57 000,00	400 574,75	130 950,40	84 435,74	107 412,39	780 373,28
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14 004,84	14 004,34
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden poisto	87,96	1 198,32	306 112,09	273 763,17	9 204,34	0,00	590 277,92
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	88,08	1 758 805,26	4 452 497,06	2 026 817,14	97 520,62	109 962,39	8 445 602,47
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	88,08	1 758 805,26	4 452 497,06	2 026 817,14	97 520,62	109 962,39	8 445 602,47

3.5.1 Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset					
	Osakkeet ja osuudet				Yhteensä
	Osakkeet konserni- yhtiöt	Osakkeet omistusyht. Yhteisöt	Kuntayhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	
Hankintameno 1.1.	93 147,25	1 562 278,87	189 240,50	698 474,68	2 543 141,30
Lisäykset	0,00	0,00	21 317,63	129 495,64	150 813,27
Vähennykset	0,00	277 310,78	118,43	0,00	277 429,21
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	93 147,25	1 284 968,09	210 439,70	827 970,32	2 416 525,36
Arvonlennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	93 147,25	1 284 968,09	210 439,70	827 970,32	2 416 525,36

Pysyvien vastaavien sijoitukset					
	Jvk-, muut laina- ja muut saamiset				Yhteensä
	Jvk-laina- saamiset	Saamiset konserni- yhteisöt	Saamiset kuntayhtymät	Saamiset muut yhteisöt	
Hankintameno 1.1.	0,00	85 947,80	0,00	0,00	85 947,80
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	6 112,44	0,00	0,00	6 112,44
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	0,00	79 835,36	0,00	0,00	79 835,36
Arvonlennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	79 835,36	0,00	0,00	79 835,36

Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot (Liitetieto 20–22)

	Koti- paikka	Kunnan omistus %	Konsernin omistus %	Konsernin osuus 1000 €		
				Omasta pääomasta	Vieraasta pääomasta	Tilikauden voitosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt						
Ypäjän Lämpö Oy	Ypäjä	100	100	119	708	3
Asunto Oy Tolminrivi	Ypäjä	100	100	68	2	2
Asunto Oy Kurjenlento	Ypäjä	100	100	55	23	
Kiint. Oy Ypäjän						
Opiskelija-asunnot	Ypäjä	53,34	53,34	79	474	16
Kuntayhtymät						
L-H koulutuskuntayhtymä	Forssa	4,41	4,41	20	568	108
Forssan seudun hyvin- vointi ky	Forssa	4,08	4,08	942	31	12
Hämeen liitto	H-linna	1,41	1,41	29	6	
Yhteis- ja omistusyhteisöt						
As Oy Ypäjän Sepänpirtti	Ypäjä	24	24			
As Oy Ypäjän Kartanonmäki	Ypäjä	20	20			
Ypäjän Hevossairaala Oy	Ypäjä	28	28	69	11	-1

Pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä sekä osakkuus- ja muilta omistusyhteisyyksiltä (Liitetieto 23)

3.5.2 Saamisten erittely

	2023	2022
Lyhytaikaiset saamiset		
Saamiset tytäryhteisöiltä		
Myyntisaamiset	0,00	0,00
Lainasaamiset	4 296,30	3 363,78
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä		
Myyntisaamiset	4 555,66	32 375,37
Lainasaamiset	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	518 412,00
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä	0,00	0,00

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät (liitetieto 24)

	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Tulojäämät		
Kelan korvaus työterveyshuollosta	21 462,30	24 469,00
ELY-keskus työllistämistuet ja kuntouttava työtoiminta	3 492,80	14 117,48
FSHKY kuntamaksujen tasaus	0,00	518 412,00
Tapaturmavakuutus lakisääteinen	1 647,42	290,24
Loimaan Vesi -Liikelaitos prosenttiosuuden tarkistus	26 183,80	40 519,33
Eläkemenoperusteinen maksu	0,00	214,78
Työllisyysrahasto koulutuskorvaus	333,47	279,12
ESAVI Ulkokuntosalin loppuerä	2 160,00	2 160,00
UUDELY/16419/2023 Julkisen henkilöliik.avustus	4 201,35	0,00
ELY-keskus avustus Pumptrack-rata	0,00	23 852,50
K-H Pelatuslaitos poistoeron ja invest.varauksen pal.	0,00	64 080,84
Forssan kaupungin tasauslasku, rakennusvalvonta	0,00	1 463,00
Muut siirtosaamiset	103,56	110,80
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	59 584,70	689 969,09

Tase-eräkohtainen erittely oman pääoman erien lisäyksistä ja vähennyksistä sekä siirroista näiden erien välillä (Liitetieto 25)

3.5.3 Oma pääoma

Eteva Ky ja Kanta-Hämeen sairaanhoitopiiri ovat siirtyneet Oma Hämeeseen 1.1.2023. Kunnan avaavassa taseessa on oikaistu kuntayhtymien jäsenosuudet ja lomapalkkavelka. Peruspääoma on tämän johdosta pienentynyt 335 280,72 €. Lisäksi kuntayhtymäosuuksien takautuvia oikaisuja tehty 108 285,58 € ja tämä on lisännyt peruspääomaa.

	2023	2022
Peruspääoma 1.1.	6 711 085,46	7 046 366,18
Eteva Ky ja FSHKY:n osuuksien takautuvat oikaisut	108 285,58	
Peruspääoma 31.12	6 819 371,04	7 046 366,18
Edellisten vuosien ylijäämä 1.1	3 915 024,21	2 699 126,50
Ed. tilikauden yli/alijäämä, pakollinen varaus		-101 646,65
Pakollinen varaus oikaistaan ed.vuosien ylijäämä	-101 646,65	
Metsäliitto OSK osuuksien takautuvat oikaisut	65 941,16	
Edellisten vuosien ylijäämä 31.12	3 879 318,72	2 597 479,85
Tilikauden yli- /alijäämä	1 004 239,73	1 215 897,71
Oma pääoma yhteensä	11 702 929,49	10 859 743,74

Erittely poistoerosta (Liitetieto 26)

Ei selvittävää.

3.5.5 Pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvat lainat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua (Liitetieto 27)

	2023	2022
Lainat rahoitus ja vakuutuslaitoksilta	1 250 476,00	1 270 766,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Yhteensä	1 250 476,00	1 270 766,00

Erittely liikkeeseen lasketuista joukkovelkakirjalainoista (Liitetieto 28)

Ei selvittävää.

3.5.6 Pakollisten varausten erittely (Liitetieto 29)

Ei selvittävää.

Pitkä- ja lyhytaikaiset velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille ja osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille (Liitetieto 30)

3.5.7 Lyhytaikainen vieras pääoma

Lyhytaikainen vieras pääoma	2023	2022
Velat tytäryhteisöille		
Ostovelat	40 971,47	27 177,76
Siirtovelat	-	-
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä		
Ostovelat	322,02	38 382,00
Siirtovelat	-	-
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille	-	-
Yhteensä	41 293,49	65 559,76

Sekkitililimiitti (liitetieto 31)

Sekkitililimiitti	2023	2022
Luotollisen sekkitilin limiitti 31.12.		
- siitä käyttämättä oleva määrä	250 000,00	250 000,00

Erittely muiden velkojen jakautumisesta liittymismaksuihin ja muihin velkoihin (Liitetieto 32)

Ei selvitetävää.

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät (Liitetieto 33)

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Tuloennakot	0,00	0,00
Menojäämät		
Jokiläänin kansalaisopisto loppuerä	-	24 352,98
OKM 693/520/2022 Vaka 3-portainen erityisavustus	28 000,00	45 500,00
Opetus- ja kultt.min. korona-avustus varhaiskasvatus	5 600,00	5 600,00
Opetus- ja kultt.min. korona-avustus perusopetus	16 200,00	20 400,00
Opetus- ja kultt.min. korona-avustus esiopetus	2 200,00	2 200,00
Opetus- ja kultt.min. kaksivuotisen esiop. kokeilu	800,00	800,00
E-S AVI Ypäjällä yhdessä harrastaen	15 000,00	14 000,00
E-S AVI Etsivä nuorisotyö	15 400,00	10 000,00
OKM 140/5297/2021 koulun kerhotoiminta	5 000,00	-
ESAVI/47312/2022 ypäjän nuorisopalv.kerhot ja päiväl.	4 500,00	-
Korkojaksotukset	5 012,38	782,80
Ypäjän OP palvelumaksut	683,23	700,79
Danske Bank saldotodistus	65,00	60,00
Opetushall. 140/5297/2021 koulun kerhotoiminta	-	5 000,00
ESAVI/43970/2021 Nuorisopalv. Päiväleirit ja kerhot	-	4 000,00
ESAVI/38421/2022 Koulunuorisotyön parantaminen	12 700,00	20 000,00
OKM 1489/520/2022 2-vuotisen esiopetuksen kokeilu	650,00	650,00
SPR katastrofirahaton taksvärkkirahat	-	520,00
TAH/Lasten ja nuorten ilmastorahasto	590,91	-
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	112 401,52	154 566,57

3.6 KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Laskennalliset verovelat

	2023	2022
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	68 910,51	58 351,85
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	10 093,09	10 558,66

3.7 VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Velat, joista kunta on pantannut, kiinnittänyt tai muulla tavalla antanut vakuudeksi omaisuuttaan eriteltynä vakuuslajeittain (Liitetieto 34)

Ei selvitettävää.

Erittely annetuista vakuuksista (Liitetieto 35)

Vakuussitoumukset	31.12.2023
Vakuussitoumukset	2 000,00

Erittely samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annetuista vakuuksista (Liitetieto 36)

Ei selvitettävää

Leasingvuokrasopimusten mukaisten vuokrien jäljellä olevat määrät (Liitetieto 38)

Vuokravastuut	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Vuokravastuut				
Vuokravastuut yhteensä, voimassa 31.12.2024 asti seuraavalla tilikaudella maksettava osuus sopimukseen sisältyvät lunastusvelvoitteet				
Leasingvastuut yhteensä	115 334,00	59 175,87	115 334,00	59 175,87
seuraavalla tilikaudella maksettava osuus siitä kiinteistöihin liittyvät rahoitusleasingvastuut	50 954,71	38 868,39	50 954,71	38 868,39
siitä kiinteistöihin liittyvät rahoitusleasingvastuut	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	115 334,00	59 175,87	115 334,00	59 175,87

Leasingvuokrasopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuita.

Vastuusitoumukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta ja muut kunnan antamat vastuusitoumukset (Liitetieto 39–40)

	Konserni	Kunta
	2023	2023
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Alkuperäinen pääoma	0,00	640 000,00
Jäljellä oleva pääoma	0,00	378 676,00
Takaukset muiden puolesta		
Alkuperäinen pääoma	0,00	50 000,00
Jäljellä oleva pääoma	0,00	14 000,00

Kuntien takauskeskuksen vastuut	31.12.2023	31.12.2022
Ypäjän osuus kuntien takauskeskuksen takausvastuista, €	18 557 770	17 276 151
Ypäjän osuus takauskeskuksen rahastosta, €	14 772	9 991

Muut kuntaa koskevat taloudelliset vastuut (Liitetieto 41)

Ei selvittävää.

3.8 HENKILÖSTÖÄ, TILINTARKASTAJAN PALKKIOITA JA INTRESSITAHOTAPAHTUMIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

3.8.1 Henkilöstön lukumäärä 31.12. (Liitetieto 42)

	2023	2022
Hallintotoimi	15	23
Sivistystoimi	58	56
Tekninen toimi	9	9
Yhteensä	82	88

3.8.2 Henkilöstökulut

Tilikauden palkat, palkkiot, eläkekulut ja muut henkilösivukulut (Liitetieto 43)

Henkilöstökulut	2023	2022
Palkat ja palkkiot	3 045 937,47	3 178 880,55
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	649 474,40	794 011,68
Muut henkilösivukulut	112 028,71	116 320,17
Henkilöstökorvaukset ja muut korjauseurat	40 112,23	44 542,84
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	3 847 552,81	4 133 755,24
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen		
Henkilöstökulut yhteensä	3 847 552,81	4 133 755,24

3.8.3 Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetut luottamushenkilömaksut (Liitetieto 44)

Luottamushenkilömaksut	2023	2022
KESK, KeskustanYpäjän kunnallisjärjestö	2 412,50	2 878,00
KOK, Kansallinen Kokoomus	1 329,75	1 711,75
SDP, Ypäjän kk:n työväenyhdistys	195,25	242,50
VAS, Palikkalan työväenyhdistys	62,50	65,00
VIHR, Lounais-Hämeen vihreät	52,50	157,50
PS, Lounais-Hämeen perussuomalaiset	189,00	186,00
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	4 241,50	5 240,75

3.8.4 Lakisääteistä tilintarkastusta suorittavalle tilintarkastusyhteisölle maksetut palkkiot (Liitetieto 45)

Tilintarkastajien palkkiot	2023	2022
BDO Audiator Oy Tilintarkastuspalkkiot	9 306,04	7 321,21
Palkkiot yhteensä	9 306,04	7 321,21

3.9 VESIHUOLTOLAITOS

TOIMINTAKERTOMUS 2023

Hallinto ja henkilöstö

Ypäjä kunnan vesihuoltolaitos toimii osana teknistä osastoa, teknisen lautakunnan alaisuudessa. Laitoksen palveluksessa on tekninen johtaja (osa), vesihuoltolaitoksen hoitaja ja toimistosihteeri (osa). Laitoksen hoitaja on tehnyt myös HVA:n ruokakuljetuksia.

Laitoksen toiminnasta vastaa tekninen johtaja.

Ypäjän kunnan vesilaitoksen toiminta käynnistyi v. 1969 jolloin valmistui Kirkonkylän vedenottamo Ypäjän Levän kylään.

Toimipisteet, laitokset ja toiminta

Ypäjän kunnan vesihuoltolaitos jakaa talousvettä n. 2 200 henkilölle. Laitos toimittaa vettä muun muassa kouluille, Hevosopisto Oy:lle, vanhusten palvelukeskukselle, päiväkodille, terveysasemalle, teollisuuslaitoksille, kotitalouksille ja maataloudelle. Yhteensä vesihuoltolaitoksella on liittymiä 1145 kpl ja vesipostiasiakkaita on 5 kpl.

Kunnan vesihuoltolaitoksen toimittaman talousveden jakelualue muodostuu lähes koko kunnan alueesta lukuun ottamatta harvaan asuttuja metsäalueita Mannisissa, Ypäjänselän Vahteristossa, ja Kartanonkylän pohjoisosissa.

Vesilaitosten jakama vesi on pohjavettä. Vesihuoltolaitoksen käytössä on kolme vedenottamo: **Kirkonkylän vedenottamo, Isoniityn vedenottamo ja Kuusjoen vedenottamo.**

Vesijohtoverkostossa on kolme paineenkorotusasemaa.

Vedenjakeluverkostoa on rakennettu 1960- luvulta asti. Verkostomateriaalina on muoviputki. Vesihuoltolaitoksen **vesijohtoverkostoa on yhteensä noin 202,9 km (31.12.2023)**. Uutta vesijohtoverkostoa ei rakennettu vuoden 2023 aikana.

Vuoden 2023 aikana vettä pumpattiin verkostoon yhteensä 163 506 m³ (449 m³/d), lisäksi Loimaalta ostettiin vettä 18 479 m³ ja Jokioisten kunnalta ostettiin vettä 13 238 m³, **yhteensä veden kulutus oli 195 223 m³ (187 471 m³ v- 22)**. **Laskutetun veden määrä oli vuonna 2023 yhteensä 145 285 m³ (163 020 m³.v-22)** Laskuttamattoman veden osuus oli 25 %. Runkovesijohdoissa oli vuotoja 4 kpl, vuodoista suurin todettiin loppuvuodesta 2023 joka paikallistettiin ja korjattiin tammikuussa 2024. Vesijohtoverkostoa puhdistettiin rauta- ja mangaanisakasta juoksuttamalla vettä vesiposteista.

Viemärlaitos on osa kunnan vesihuoltolaitosta, viemärlaitoksen toiminta käynnistyi 1970-luvulla, kun jätevedenpuhdistamo otettiin käyttöön 1974. Puhdistamon toiminta päättyi tammikuussa 2018 jonka jälkeen kaikki Ypäjän kunnan vesihuoltolaitoksen jätevesiverkoston jätevedet on johdettu Loimaan Vesi- liikelaitoksen jätevedenpuhdistamolle. Jätevesiverkostoa on yhteensä noin **65,6 km (31.12.2023)**, verkostomateriaalina on pääosin muoviputki, jätevesipumppaamoita on yhteensä 15 kpl. Uutta viemäriverkostoa rakennettiin vuoden 2023 aikana 100 m.

Hulevesiverkoston pituus on yhteensä noin 5,5, km, hulevesiverkoston rakentamiskustannukset on kirjattu katurakentamisen kustannuksiin. Uutta hulevesiverkostoa ei rakennettu 2023 aikana. Viemäriverkoston liittyneiden asukkaiden määrä on n. 1240 (v. 2023). Vuonna 2023 jatkettiin viemäriverkoston kunto- ja vuotovesitukimuksija ja korjattiin havaittuja vaurioita. Viemäriverkostoa korjataan jatkossakin, tavoitteena on vuotovesien määrän vähentäminen.

Jätevesiä johdettiin Loimaan Veden puhdistamolle yhteensä **103 135 m3**, (91 727 m3 v. -22) asiakkailta **laskutetun jäteveden määrä oli yhteensä 53 686 m3** (61 899 m3 v.-22). Vuotovesiä verkostoon kulkeutui yhteensä noin 48 %. Vuotovesien määrä on suurimmillaan lumen sulamisen, sateiden ja Loimijoen vedenpinnan nousun yhteydessä. Loimijoen tulvatilanne toistuu useasti vuoden aikana ja aiheuttaa osaltaan viemäriverkoston vuotovesien lisääntymistä.

Toiminta-alue

Ypäjän kunnan vesihuoltolaitoksen veden ja jäteveden toiminta-alueet on vahvistettu 16.6.2011(kv 12 §).

Vesilaitoksen toiminta-alueet kattavat pääosan kunnan alueesta. Vesijohtoverkosto ulottuu vahvistettujen toiminta-alueiden ulkopuolelle.

Viemärlaitoksen toiminta-alueeseen kuuluvat keskustaajaman alue ja viemäriverkoston runkolinjat. Tavoitteellisia toiminta-alueita on mm. Ypäjänykylässä.

Hulevesiverkostoille ei ole määritetty toiminta-alueita. Hulevesiverkoston kunnossapito ja rakentamiskustannukset kohdistetaan katualueiden kustannuspaikalle.

Yhteistoiminta

Ypäjän kunnalla ja Jokioisilla on vesijohtoyhteys Varsanojantien varrella d 75 mm sekä 10-tien varrella d 160 mm, 10-tien varrelle on rakennettu myös d 90 mm paineviemäri myöhempää käyttöä varten. Lisäksi Jokioisten vesijohtoverkoston on liitetty muutama kiinteistö Ypäjän Raiskion kulmalta.

Loimaalle on rakennettu d 160 siirtoviemäriyhteys Ypäjän puhdistamon ja Loimaan puhdistamon välille. Samassa yhteydessä rakennettiin myös d 160 mm varavesiyhteys Loimaan ja Ypäjän verkostojen välille. Loimaan Kauhanojalta Ypäjänykylään on rakennettu d 90 mm siirtoviemäriyhteys. Hankeen yhteydessä rakennettiin myös 110 mm varavesiyhteys Kauhanojalta Ypäjänykylän verkostoon.

Isoniityn alueella Ypäjän kunta johtaa vettä muutamalle kiinteistölle Someron kaupungin puolelle. Ypäjän vesihuoltolaitos osti vuoden 2019 loppuun asti käyttö- ja kulutusmaksujen laskutus ja reskontrapalvelut Loimijoen kuntapalveluita ja Forssan vesihuoltoliikelaitokselta. Vuoden 2020 alusta alkaen käyttö- ja kulutusmaksujen laskutus ja reskontra on hoidettu Ypäjän kunnan omana toimintana.

Taksat

Vesihuoltolaitoksen taksa on päätetty korottaa **1.7.2023** alkaen, veden ja jäteveden kulutushinnat, (sis. alv) ovat:

vesi	1,86 €/m³
jätevesi	3,10 €/m³
perusmaksu	93,00 €/v

Ypäjä 19.3.2024

Jouko Käkönen
tekninen johtaja

TULOSLASKELMA

(sisäiset ja ulkoiset)

	1.1. - 31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Toimintatuotot		
Vesimaksut ulkoiset	386 041,21	410 463,31
Vesimaksut sisäiset	39 091,10	43 241,27
Liikevaihto	425 132,31	453 704,58
Liiketoiminnan muut tuotot	5 740,00	3 009,00
	430 872,31	456 713,58
Toimintakulut		
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-165 467,19	-140 298,80
Palvelujen ostot	-82 807,84	-63 564,90
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-248 275,03	-203 863,70
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-32 572,33	-29 682,81
Henkilöstösivukulut		
Eläkekulut	-5 382,13	-6 838,26
Muut henkilösivukulut	-1 210,81	-1 066,94
Henkilöstökulut yhteensä	-39 165,27	-37 588,01
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-159 391,20	-174 289,03
Liiketoiminnan muut kulut	-14 489,05	-1 628,02
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-30 448,24	39 344,82
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	1 584,46	1 972,07
Korkokulut	7,26	-8,57
Peruspääoman korko	-8 410,06	-8 410,06
Muut rahoituskulut	0,00	0,00
Rahoitustuotot - ja kulut yhteensä	-6 818,34	-6 446,56
Ylijäämä/- alijäämä ennen satunnaisia eriä	-37 266,58	32 898,26
Ylijäämä / -alijäämä ennen varauksia	-37 266,58	32 898,26
Varausten ja rahastojen muutos		

Poistoeron muutos	0,00	0,00
Tilikauden yli-/alijäämä	-37 266,58	32 898,26

TASE

VASTAAVAA	31.12.2023	31.12.2022
PYSYVÄT VASTAAVAT	1 425 061,07	1 580 152,27
AINEELLISET HYÖDYKKEET	1 425 061,07	1 580 152,27
Maa- ja vesialueet	420,47	420,47
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 399 810,75	1 555 505,11
Koneet ja laitteet	20 529,85	24 226,69
Keskeneräiset hankinnat	4 300,00	0,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	23 618,29	32 110,45
SAAMISET	23 618,29	32 110,45
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	23 618,29	32 110,45
Yhdystili/Saamiset kunnalta	0,00	0,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 448 679,36	1 612 262,72
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	527 675,85	564 942,43
Peruspääoma	841 006,34	841 006,34
Edellisen tilikauden ylijäämä	-276 063,91	-308 962,17
Tilikauden yli-/alijäämä	-37 266,58	32 898,26
VIERAS PÄÄOMA	536 581,06	513 410,77
Pitkäaikainen		
Muut velat, liittymismaksut	477 557,60	477 557,60
Lyhytaikainen	59 023,46	35 853,17
Ostovelat	52 729,71	29 824,47
Muut velat	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	0,00
Yhdystili	384 422,45	533 909,52
Lomapalkkajaksotus	6 293,75	6 028,70
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 448 679,36	1 612 262,72

RAHOITUSLASKELMA

	1.1.-31.12.2023		1.1. - 31.12.2022	
Toiminnan rahavirta				
Liikelyijäämä (-alijäämä)	-30 448,24		39 344,82	
Poistot ja arvonalentumiset	159 391,20		174 289,03	
Rahoitustuotot ja -kulut	-6 818,34		-6 446,56	
Satunnaiset erät	0,00		0,00	
Tuloverot	0,00		0,00	
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	122 124,62	0,00	207 187,29
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-4 300,00		-30 608,90	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00		0,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	-4 300,00	0,00	-30 608,90
Toiminnan ja investointien rahavirta		117 824,62		176 578,39
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset kunnalle/kuntayhtymälle	0,00		0,00	
Antolainasaamisten lisäykset muilta	0,00		0,00	
Antolainasaamisten vähennykset kunnalta/kuntayhtymältä	0,00		0,00	
Antolainasaamisten vähennykset muilta	0,00	0,00	0,00	0,00
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kunnalta/kuntayhtymältä	0,00		0,00	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	0,00		0,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalle/kuntayhtymälle	0,00		0,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	0,00		0,00	
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta/kuntayhtymältä	0,00		0,00	
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta	0,00	0,00	0,00	0,00
Oman pääoman muutokset		0,00		0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0,00		0,00	
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00		0,00	
Saamisten muutos kunnalta/kuntayhtymältä	0,00		0,00	
Saamisten muutos muilta	8 492,16		-6 301,81	
Korottomien velkojen muutos kunnalta/kuntayhtymältä	0,00		0,00	
Korottomien velkojen muutos muilta	23 170,29	31 662,45	14 254,33	7 952,52
Rahoituksen rahavirta		31 662,45		7 952,52
Rahavarojen muutos		149 487,07		184 530,91
Yhdystilin saldo 31.12.	384 422,45			
Yhdystilin saldo 1.1.	-533 909,52			
Yhdystilin muutos	-149 487,07			

VESIHUOLTOLAITOKSEN LIITETIEDOT

Vesihuoltolaitoksen liitetiedot

Toimintatuotot	2023	2022
Vesimaksut	293 407,81	305 598,48
Jätevesimaksut	131 724,50	148 106,10
Muut tuotot	0,00	20,00
Muut myyntituotot	1 148,00	2 989,00
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>426 280,31</i>	<i>456 713,58</i>

Poistosuunnitelma									
<p>Poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.</p> <p>Arvioidut poistoajat sekä menetelmät ovat:</p> <table><tr><td>Atk-ohjelmistot</td><td>3 vuotta</td><td>Tasapoisto</td></tr><tr><td>Verkostot</td><td>10 %</td><td>Menojäännöspoisto</td></tr><tr><td>Muut kiinteät rakenteet ja laitteet</td><td>15 % - 25 %</td><td>Menojäännöspoisto</td></tr></table> <p>Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa, on kunnassa kirjattu vuosikuluiksi.</p>	Atk-ohjelmistot	3 vuotta	Tasapoisto	Verkostot	10 %	Menojäännöspoisto	Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	15 % - 25 %	Menojäännöspoisto
Atk-ohjelmistot	3 vuotta	Tasapoisto							
Verkostot	10 %	Menojäännöspoisto							
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	15 % - 25 %	Menojäännöspoisto							

Aineelliset hyödykkeet	2023	2022
Poistamaton hankintameno 1.1.	1 580 152,27	1 723 832,40
Lisäykset tilikaudella	0,00	30 608,90
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00
Tilikauden poisto	-159 391,20	-174 289,03
<i>Poistamaton hankintameno 31.12.</i>	<i>1 420 761,07</i>	<i>1 580 152,27</i>

Vesihuoltolaitoksen liittymismaksut	2023	2022
Vesijohtoliittymät	294 041,00	294 041,00
Viemäri liittymät	178 819,50	178 819,50
Hulevesi	4 697,10	4 697,10
<i>Liittymismaksut yhteensä</i>	<i>477 557,60</i>	<i>477 557,60</i>

Siirtovelat	2023	2022
Yhdystili	384 422,45	533 909,52
Lomapalkkajaksotus	6 293,75	6 028,70
<i>Siirtovelat yhteensä</i>	<i>390 716,20</i>	<i>539 938,22</i>

Oma pääoma	2023	2022
Peruspääoma 1.1.	841 006,34	841 006,34
Edellisten tilikausien yli- / alijäämä	-276 063,91	-308 962,17
Tilikauden yli- / alijäämä	-37 266,58	32 898,26
Oma pääoma yhteensä 31.12	527 675,85	564 942,43

4 LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA

4.1 KÄYTETYT KIRJANPITOKIRJAT

Pääkirja
Päiväkirja
Ostoreskontra
Myyntireskontra
Palkkakirjanpito
Tasekirja

4.2 KÄYTÖSSÄ OLEVAT TOSITELAJIT

006	Jaksotukset
009	Käyttöomaisuus
011	Kassatositteet
020	Myyntireskontran suoritukset
040	Ostoreskontra, suoritukset
301	Palkat
410	Ostolaskut, sähköiset
600	Laskutukset

4.3 SELVITYS KIRJANPIDON SÄILYTYKSESTÄ

Pääkirja	atk-tulosteena
Päiväkirja	atk-tulosteena
Ostoreskontra	atk-tulosteena
Myyntireskontra	atk-tulosteena
Palkkakirjanpito	atk-tulosteena
Tasekirja	sidottuna kirjana

5 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET

Ypäjällä 26. päivänä maaliskuuta 2024

Matti Alanko, kunnanhallituksen
puheenjohtaja

Timo-Mikael Sivula

Mirja Jokio

Jannika Timonen

Leena Kalalahti

Eeva Lehtonen

Markku Leppälahti

Tatu Ujula, kunnanjohtaja

6 TILINTARKASTUSMERKINTÄ

Edellä oleva tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpitoavan mukaisesti. Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Ypäjällä päivänä kuuta 2024

BDO Audiator Oy
JHTT-yhteisö

Sari Isaksson
Tilintarkastaja, KHT, JHT